

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE

DENİZLİ

Yerel Tarih ve Kültür Dergisi

Sayı: 33 (Eylül-Aralık 2012)

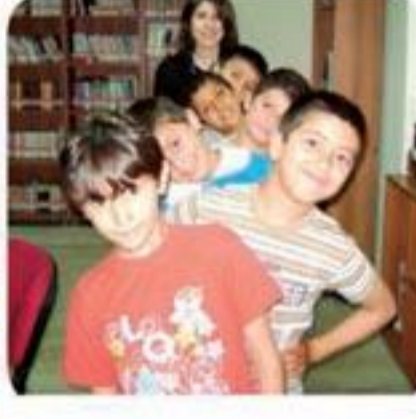
Dr. Hamdi Berkman • Gazi Albay Kadir Nurlu • Çal Pekmezi • Babadağ'da "Piyasa"

BENİM NÂÇİZ
VÜCUDUM ELBET
BİR GÜN TOPRAK
OLACAKTIR, AMA
**TÜRKİYE
CUMHURİYETİ**
İLELEBET PAYIDAR
KALACAKTIR...

GEÇMİŞTEN
GÜNÜMÜZE
DENİZLİ
DERGİSİ

ÖĞRENCİLERİMİZE
BURLAR

SOSYAL
ETKİNLİKLER ve
GEZİLER

EĞİTİM ve KURLAR

SANATA DESTEK ve
DOĞAYA SAYGI

CAFER SADIK ABALIOĞLU
EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI

DENİZLİ

Geçmişten Günümüze
DENİZLİ

CAFER SADIK ABALIOĞLU
EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI

ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
M. Ali Abalıoğlu

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Ömer Gökmen

YAYIN DANIŞMANI
Prof. Dr. Önder Göçgün

EDİTÖR
Doç. Dr. Süleyman İnan

YAYIN KURULU
Önder Göçgün
Ömer Gökmen
Süleyman İnan
Metin Türктаş
Şerif Kutludağ
Faruk İnceoğlu
Mehmet Korkutalp

KOORDİNATÖR
M. Ercüment Erdem

TASARIM - UYGULAMA
MacArt Tasarım
Grafik •Fotograf •Web

BASKI
Ata Matbaalık
ve Tuh. San. Tic. Ltd. Şti.

İLETİŞİM
Sümer Mahallesi
Çal Caddesi No: 116
Denizli
Tel : 0 258 268 28 50
Fax : 0 258 268 28 55
www.csavakfi.org.tr

YAYIN TÜRÜ
Yerel süreli

Dört aylık yerel tarih ve kültür dergisi

<http://dergi.csavakfi.org.tr>

Yazılar, yazarların yasal sorumluluğu altındadır. Yayınlanmak üzere gönderilen yazılar iade edilmez. Dergide yayımlanan yazı ve dökümanların tamamının veya bir kısmının yeniden yayımlanması için izin gerekmektedir.

Dergi ücretsizdir.

EDİTÖRDEN

Merhaba

Biri hep yazmak istediğimiz isim; diğeri süreçte değerlendirilmemiz gerektiğini geç de olsa anladığımız bir isimdi: Dr. Hamdi Berkman ve Kadir Nurlu'dan söz ediyorum. İlki Atatürk döneminin, ikincisi ise Bayar-Menderes döneminin yetişkin tanığıydılar. Üstelik özel yaşamlarında bu kentin –yani Denizli'nin- toplumsal belleğine katkı yapacak çok sayıda hatıranın sahibiydiler. Böylelikle dergimiz ismindeki o üst başlığı -Geçmişten Günümüze- yine gerçekleştirmiş oldu: Bu bağı hep önemsedik. Dr. Hamdi Berkman'ı, Önder Göçgün Hocamız ailenin bireyleriyle temasa geçerek edibane kaleme aldı. Kadir Nurlu'nun, küçüklüğündeki Denizli, okul hayatı, askerliğe geçişi ve tarihe tam merkezinde tanıklık edeceği Kore Savaşı anıları Ercan Haytoğlu ve Özge Altınoklu'nun işbirliken röportajlarıyla aktarıldı.

Metin Türктаş, bu sayıda ayrıca, Çal'ın Ortaköy Kasabasında erbabla yaptığı görüşmeler çerçevesinde hazırladığı pekmezle ilgili folklorik bir yazıyı paylaşıyor bizlerle. Görüşmelere dayalı bir başka yazı olan Babadağ ve Bekilli'ye ait sosyo-kültürel bir olgu ise, Şerif Kutludağ'ın elinden çıktı.

Bundan başka Denizli'nin sosyolojisine dair yapılan iki bilimsel araştırma –biri doktora tezi, diğeri proje- fikir vermesi için bizim için özetlendi. Tüm yazılarımızdaki görsellerimiz, her zamanki gibi bütün özenimizle yerinde kullanıldı.

Keyif vermesi dileğiyle...

Süleyman İnan

Tos.

Silver-stav. Takulis.

60

Kore-

Tug. Gen. Tahsin Yagica
bir gr. 56.

51

Rifat Baykal
 Nigazi Başdoğru
 943-295
 İstanbul
 Radir Hanagasıoğlu
 Z. Hilmi Akpınar - Diyarbakır
 943-118
 28.11.50
 Kur.Bnb. Faik Türün
 Mehmet Genç 943-54

Erdoğrul Saboncu
 943-4/Sivas
 Sami Duvak
 943-115
 Mustafa Erdönmez
 943-130
 Faik Türün
 Kur.Bnb. Faik Türün
 Kur.Bnb. Faik Türün
 Selahittin Tokay
 Kur. Yb.
 Kur.Bnb. Faik Türün
 Kur.Bnb. Faik Türün

ve Sevilî Larun
ve Faridun Qurara,
yıl 1952 / Ocak ayı

gününi pek hatırlıyayorum
General Collings'ın Emir subayı
albay ve I. kor veya order I. sube
subay larından bu yarbayla
çektirildiğim günün heyecanını
taslayan bu hatıra
arkadaşlarımla "yıldızlı
Collings'in arabası
sevdiğimle".
Nurey

I. Kore Tup. dan
Bir Grup subang

74

Kodak
Royal
100

9-1
Ty. Ga. Taban yazıcı
Cadirima önişek
25.9.95 /

Kodak
Royal
100

Kodak
Royal
100

1. gemi kapdani
2. Kapile komudani (Turk)
3. gemi Asheri komudani (AV)

100k pesifiler
 Harunia

12 - Ekim
 850

Hint okyanusu üzerinde
 traf sessiz - yufukta his

te Kara yeli yok;
 Arasura Fida puvu

günlük işin denir inken
 usan bahklar

ide bu anda juve

dece Gemini fotoğrafı
 görüntüde fotoğrafı alıyor.
 z, ma

20. Sub. 1951

Hava irt. sb. lüğimin ilk ayı
F.80 jet. pilotu capt. Farfite'e
haritada yatacak verirken.

FOTU HABAT 05. JPA 004 HD
2145-0141 N N N NN 2083/100

20/5ub./1951

Karım, Nermine
Hav. irtibat subay lüğima
yıldırımın ilk ayı içinde
F.80 jet pilotu capt. Farfite'e
haritada yatacak verirken.

34

10- muan, 957
 / 20 jil. Peruni
 Top. Tb. unda, Tb. un
 moshot kuz, Seul, de
 achil mis lu. haturo
 han vechi giin eyi

Nland
 63

I.
Bir Amerikan tankı
in mali yapışır,
cephe gerisinde

A Scene of Historic Stone Statue in South Korea

Dr. Erdonat - P.
Karışık sb. Grubu
Kor. yb. Selañittın
To hay ile

69

Seyyar Mutfaah Gaderlar

PHOTO P

Cephe yolunda
Nehirden geçiş.

Capt. L.A. Parker

Ekim. 950

1. Captain Parks.
2. Lt. Col. L. D. Hayford.

Gen. J. H. McRae

1909
 Bu misle ~~gözetim~~ ^{bu misle} ~~çalışması~~ bu resim.
 Durumları. sapdan sola: Cemide Türk
 bü lği Komutanı (Yarbay Natic Poyrazoğlu),
 gemi Kapitanı (1), ^{en} sapda lüğim le Galasacah
 yvb. (Amerikalı), ayakta, gemi Komutanı (2)
 ben, ~~bu misle~~ subayı.

M. A. 65

The Korean Customs in South Korea

16

Birlikte Çabıstığımız
yd. sb. Akademi
Söfer ve Hiz. Brim

Гарольд Букер

27

55

Barur Sami
Uppu

Gen. Mustafa

Gen. Mac. Rae - permissi
PUSAN' Liman
nhtiminda.

Kore toqayon der
Dis tedavis i

Lt. L. D. Hayward
Hq. 1st. S. B. Div.
Bislibate Calif. 1st.

5/mio/1951

Lauren Nerrum

Cilem uinide güzel her
havada, Pan nehrü püneyinde

88

Amir

20-2-851

Man mehr gemeine
Gebäude dt. Chapman
ca (Top. int. sb) brig.

W. W. W.

72

Tahrip olan Cig-

Aug-201

...

...

...

...

32

Cephede
Sahra drasi

Kore

Gadir-önünde

Başımı yıkıyorum

Gen. Mae. Rae
Güvertesinde

88

Vahit Şen uyar
Üstün
Tupaya deşirdirme ile
gelip katilinde

20.2.551

Top. 76. moskov kuz
ile bir gurup.

11/11/55 73

20-2-351

Hau nehri ijerindeki
Köprüleri sten.

(2)

29/EKİM/1950

29 Ekim / 1950 cumhuriyet

bayramı Kutlulama gecesinde

Kore'nin III. Cumhurbaşkanı'nun

TAEJU Belediye Başkanı'na mektup.

Gösterdiği eklemler için teşekkür

29/EKİM/1950

29 Ekim/1950 cumhuriyet

bayramı Kutulama vesivide

Koreni III. ci büyüik şehri

TAEJU Belediye reisi ve mektup.

Gusula çekilmiş bir resim

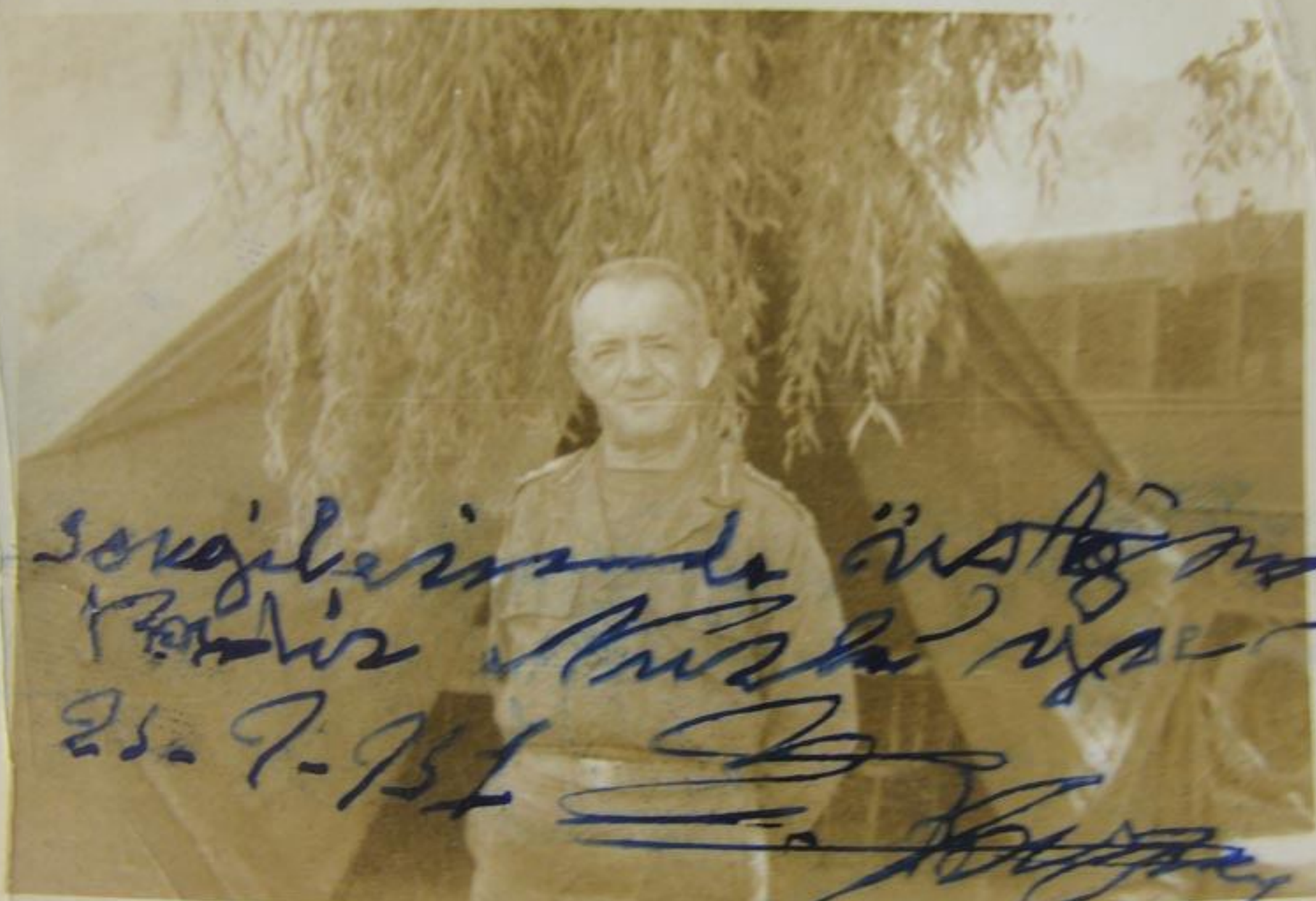
1950

Tahsin paşa ile
Göbürmen önünde

Tahsin

79

sonajilerinde üstünde
Pantolonlu kışkı, yıl
25. 7. 1951

[Signature]

25 / 506 - / 951

şimdi uzak dağın komutan

General Ridgeway, ordu

Komutanın için + yapay teftişinde

80

Yunus

Sergeant ⁰ [unclear] [unclear]
[unclear] [unclear] [unclear]
25-7-52

[Handwritten signature]

Cn. Mac-Rae - Kapitan,
Refakat sb. Carrile
yb. Poyraz oglu
Natch.
Yzb. İhsan Çerhan
Uby. Kadu Norlo
71

Informationsbesuch beim PSV Bataillon 2

Clausthal-Zellerfeld

13. Februar 1975

İsmi	Rütbe	Sicil No.	Doğum	Görevi	Nasip T.	Muaz.	Snf.	Kore. Ge.
Tahsin Yazıcı	Tuğg.	328-b3	1308	Tuğay K.	30-8-949	Muaz.	Sv.	17-10-950
Selahattin Tokay	Yb.	928-sv5	1324	Tuğ. Kur. Bşk.	30-8-948	"	"	"
İsmail Çataloğlu	Yzb.	934-Sv30	1328	Tuğ. I.Ş.Md.	30-8-943	"	S.	"
Mehmet Kopsavaş	Yzb.	940-1	1334	Tuğ. II.Ş.Md.	30-8-946	"	P.	15-3-951
Fahri Türün	Bnb.	933-4	1329	Tuğ. III.Ş.Md.	30-8-948	"	Mu.	17-10-950
Cevat Kirca	Bnb.	936-17	1331	Tuğ. IV.Ş.Md.	30-8-950	"	P.	2-7-951
Şerket Onat	Yzb.	938-179	1333	I.Ş.Mülhaka	30-8-946	"	P.	2-7-951
Fahri Yurtcanlı	Yzb.	939-116	1331	I.Ş.Mülhaka	30-8-947	"	P.	17-10-950
Fuat Kaledelen	Yzb.	941-b-267	1338	I.Ş.Mülhaka	30-8-949	"	P.	"
Öğuz Aldora	Yzb.	941-b-75	1338	I.Ş.Mülhaka	30-8-948	"	P.	"
Atıf Bayrı	Yzb.	937-509	1332	II.Ş.Mülhaka	30-8-945	"	P.	2-7-951
Ferhan Çora	Yzb.	941-10	1337	III.Ş.Mülhaka	30-8-948	"	P.	"
Musret Özselçuk	Yzb.	937-221	1332	IV.Ş.Mülhaka	30-8-944	"	P.	"
Hürşit Güneşli	Yzb.	941-b-13	1334	K. Emir subayı	30-8-948	"	Sv.	17-10-950
Abdurrahman Doğan	Ütgm.	943-98	1338	Tuğ. Kh.K.	30-8-947	"	P.	"
Rahmi Küntür	Yzb.	938-78	1331	Merkez K.	30-8-946	"	Bty.	"
Nihat Evren	Yzb.	941-b-8	1337	Is. Bl.K.	30-8-948	"	Is.	"
Enis Gümüşyalçın	Ütgm.	946-10	1338	Mu. Tk.K.	30-8-950	"	Mu.	"
Vasıf Aytuğ	Yzb.	937-24	1331	Uçs. Bt.K.	30-8-945	"	Top.	"
Fuat Dora	Yzb.	936-68	1331	Ord. Bl.K.	30-8-944	"	Ord.	"
Ihsan Gürkan	Yzb.	936-1	1332	Oto. Bl.K.	30-8-944	"	Nk.	"
Asım Kaplan	Yzb.	943-9	1331	Shh. Bl.K.	30-6-946	"	Tbb.	2-7-951
Celal Dora	Alb.	336-37	1318	2.1.P.A.K.	30-8-949	"	P.	17-10-950
Gafur Enön	Yb.	926-39	1323	2.1.A.K.M.	30-8-950	"	P.	15-3-951
Necati Doğulu	Yzb.	942-167	1335	S.1	30-8-949	"	P.	17-10-950
Muzaffer Sebükcebe	Yzb.	939-184	1333	S.2	30-8-947	"	P.	"
Zeki Gürgöze	Yzb.	933-184	1328	S.3	30-8-942	"	P.	2-7-951
Nihat Berkan	Yzb.	935-29	1330	S.4	30-8-943	"	Ord.	"
Tahir Alaybeyi	Bnb.	932-142	1325	I. Tb.K.	30-8-950	"	P.	2-7-951
İrfan Tuba	Yzb.	933-144	1327	I. Tb.K.M.	30-8-942	"	P.	17-10-951
Baha Gökçin	Yzb.	935-38	1329	S.1	30-8-943	"	P.	17-10-951
İsmail Tüzün	Ütgm.	943-54	1337	S.2	30-8-947	"	P.	17-10-951
İbrahim Gürsoy	Yzb.	941-b-154	1333	S.3	30-8-948	"	P.	2-7-951
Nedim Denizoğlu	Yzb.	938-427	1330	S.4	30-8-946	"	P.	17-10-951
Behcet Gürger	Yzb.	933-175	1328	II. Tb.K.	30-9-942	"	P.	2-7-951
Zeki Bokem	Ütgm.	943-156	1338	S.1	30-8-947	"	P.	17-10-951
Sahap Gürelli	Ütgm.	943-64	1924	S.2	30-8-947	"	P.	"
Muzaffer Arıkan	Yzb.	941-265	1332	S.3	30-8-948	"	P.	2-7-951

İsmi	Rütbe	Sicil No.	Doğum	Görevi	Nasip T.	Muaz.	Snf.	Kore. Ge.
Tahsin Yazıcı	Tuğg.	328-b3	1308	Tuğay K.	30-8-949	Muaz.	Sv.	17-10-950
Selahattin Tokay	Yb.	928-sv5	1324	Tuğ. Kur. Bşk.	30-8-948	"	"	"
İsmail Çataloğlu	Yzb.	934-Sv30	1328	Tuğ. I.Ş. Md.	30-8-943	"	S.	"
Mithat Kopsavaş	Yzb.	940-1	1334	Tuğ. II.Ş. Md.	30-8-946	"	P.	15-3-951
Fahri Türün	Bnb.	933-4	1329	Tuğ. III.Ş. Md.	30-8-948	"	Mu.	17-10-950
Cevat Kirca	Bnb.	936-17	1331	Tuğ. IV.Ş. Md.	30-8-950	"	P.	2-7-951
Şerket Onat	Yzb.	938-179	1333	I.Ş. Mülhaka	30-8-946	"	P.	2-7-951
Fahri Yurtcanlı	Yzb.	939-116	1331	I.Ş. Mülhaka	30-8-947	"	P.	17-10-950
Fuat Kaledelen	Yzb.	941-b-267	1338	I.Ş. Mülhaka	30-8-949	"	P.	"
Öğuz Aldora	Yzb.	941-b-75	1338	I.Ş. Mülhaka	30-8-948	"	P.	"
Atıf Bayrı	Yzb.	937-509	1332	II.Ş. Mülhaka	30-8-945	"	P.	2-7-951
Ferhan Çora	Yzb.	941-10	1337	III.Ş. Mülhaka	30-8-948	"	P.	"
Musret Özselçuk	Yzb.	937-221	1332	IV.Ş. Mülhaka	30-8-944	"	P.	"
Hürşit Güneşli	Yzb.	941-b-13	1334	K. Emir subayı	30-8-948	"	Sv.	17-10-950
Abdurrahman Doğan	Ütgm.	943-98	1338	Tuğ. Kh. K.	30-8-947	"	P.	"
Rahmi Küntür	Yzb.	938-78	1331	Merkez K.	30-8-946	"	Bty.	"
Nihat Evren	Yzb.	941-b-8	1337	Is. Bl. K.	30-8-948	"	Is.	"
Enis Gümüşyalçın	Ütgm.	946-10	1338	Mu. Tk. K.	30-8-950	"	Mu.	"
Vasıf Aytuğ	Yzb.	937-24	1331	Uçs. Bt. K.	30-8-945	"	Top.	"
Fuat Dora	Yzb.	936-68	1331	Ord. Bl. K.	30-8-944	"	Ord.	"
Ihsan Gürkan	Yzb.	936-1	1332	Oto. Bl. K.	30-8-944	"	Nk.	"
Asım Kaplan	Yzb.	943-9	1331	Shh. Bl. K.	30-6-946	"	Tbb.	2-7-951
Celal Dora	Alb.	336-37	1318	2.1. P. A. K.	30-8-949	"	P.	17-10-950
Gafur Enön	Yb.	926-39	1323	2.1. A. K. M.	30-8-950	"	P.	15-3-951
Necati Doğulu	Yzb.	942-167	1335	S.1	30-8-949	"	P.	17-10-950
Muzaffer Sebükcebe	Yzb.	939-184	1333	S.2	30-8-947	"	P.	"
Zeki Gürgöze	Yzb.	933-184	1328	S.3	30-8-942	"	P.	2-7-951
Nihat Berkan	Yzb.	935-29	1330	S.4	30-8-943	"	Ord.	"
Tahir Alaybeyi	Bnb.	932-142	1325	I. Tb. K.	30-8-950	"	P.	2-7-951
Irfan Tuba	Yzb.	933-144	1327	I. Tb. K. M.	30-8-942	"	P.	17-10-951
Baha Gökçin	Yzb.	935-38	1329	S.1	30-8-943	"	P.	17-10-951
İsmail Tüzün	Ütgm.	943-54	1337	S.2	30-8-947	"	P.	17-10-951
İbrahim Gürsoy	Yzb.	941-b-154	1333	S.3	30-8-948	"	P.	2-7-951
Nedim Denizoğlu	Yzb.	938-427	1330	S.4	30-8-946	"	P.	17-10-951
Behcet Gürger	Yzb.	933-175	1328	II. Tb. K.	30-9-942	"	P.	2-7-951
Zeki Bokem	Ütgm.	943-156	1338	S.1	30-8-947	"	P.	17-10-951
Sahap Gürelli	Ütgm.	943-64	1924	S.2	30-8-947	"	P.	"
Muzaffer Arıkan	Yzb.	941-265	1332	S.3	30-8-948	"	P.	2-7-951

İsmi	Rütbe	Sicil No.	Doğum	Görevi	Nasip T.	Muaz.	Snf.	Kore. Ge.
Tahsin Yağcı	Tuğg.	328-b3	1308	Tuğay K.	30-8-949	Muaz.		
Sebahattin Tokay	Yb.	928-sv5	1324	Tuğ. Kur. Bşk.	30-8-948	"	Sv.	17-10-950
İsmail Çataloğlu	Yzb.	934-Sv30	1328	Tuğ. I.Ş.Md.	30-8-943	"	S.	"
Mithat Kopsavaş	Yzb.	940-1	1334	Tuğ. II.Ş.Md.	30-8-946	"	P.	15-3-951
Fahri Türün	Bnb.	933-4	1329	Tuğ. III.Ş.Md.	30-8-948	"	Mu.	17-10-950
Cevat Kirca	Bnb.	936-17	1331	Tuğ. IV.Ş.Md.	30-8-950	"	P.	2-7-951
Şekret Onat	Yzb.	938-179	1333	I.Ş.Mülhacı	30-8-946	"	P.	2-7-951
Fahri Yurtcanlı	Yzb.	939-116	1331	I.Ş.Mülhacı	30-8-947	"	P.	17-10-950
Musta Kaledelen	Yzb.	941-b-267	1338	I.Ş.Mülhacı	30-8-949	"	P.	"
Kadir Mustafa Oğuz Aldora 943/383	Yzb.	941-b-75	1338	I.Ş.Mülhacı	30-8-948	"	P.	"
Atıf Bayrı	Yzb.	937-509	1332	II.Ş.Mülhacı	30-8-945	"	P.	2-7-951
Ferhan Çora	Yzb.	941-10	1337	III.Ş.Mülhacı	30-8-948	"	P.	"
Musret Özselçuk	Yzb.	937-221	1332	IV.Ş.Mülhacı	30-8-944	"	P.	"
Hürşit Güneşli	Yzb.	941-b-13	1334	K.Emir subayı	30-8-948	"	Sv.	17-10-950
Abdurrahman Doğan	Ütgm.	943-98	1338	Tuğ.Kh.K.	30-8-947	"	P.	"
Rahmi Küntür	Yzb.	938-78	1331	Merkez K.	30-8-946	"	Biy.	"
Nihat Evren	Yzb.	941-b-8	1337	Is.Bl.K.	30-8-948	"	Is.	"
Enis Gümüşyalçın	Ütgm.	946-10	1338	Mu.Tk.K.	30-8-950	"	Mu.	"
Vasif Aytuğ	Yzb.	937-24	1331	Uçs.Bt.K.	30-8-945	"	Top.	"
Fuat Dora	Yzb.	936-68	1331	Ord.Bl.K.	30-8-944	"	Ord.	"
Ihsan Gürkan	Yzb.	936-1	1332	Oto.Bl.K.	30-8-944	"	Nk.	"
Asım Kaplan	Yzb.	943-9	1331	Shh.Bl.K.	30-6-946	"	Tbb.	2-7-951
Celal Dora	Alb.	336-37	1318	2.1.P.A.K.	30-8-949	"	P.	17-10-950
Gafur Enön	Yb.	926-39	1323	2.1.A.K.M.	30-8-950	"	P.	15-3-951
Necati Doğulu	Yzb.	942-167	1335	S.1	30-8-949	"	P.	17-10-950
Muzaffer Sebükcebe	Yzb.	939-184	1333	S.2	30-8-947	"	P.	"
Zeki Gürgöze	Yzb.	933-184	1328	S.3	30-8-942	"	P.	2-7-951
Nihat Berkan	Yzb.	935-29	1330	S.4	30-8-943	"	Ord.	"
Tahir Alaybeyi	Bnb.	932-142	1325	I.Tb.K.	30-8-950	"	P.	2-7-951
Irfan Tuha	Yzb.	933-144	1327	I.Tb.K.M.	30-8-942	"	P.	17-10-951
Baha Gökçan	Yzb.	935-38	1329	S.1	30-8-943	"	P.	17-10-951
İsmail Tüzün	Ütgm.	943-54	1337	S.2	30-8-947	"	P.	17-10-951
İbrahim Gürsoy	Yzb.	941-b-154	1333	S.3	30-8-948	"	P.	2-7-951
Nedim Denizoğlu	Yzb.	938-427	1330	S.4	30-8-946	"	P.	17-10-951
Behcet Gürger	Yzb.	933-175	1328	II.Tb.K.	30-9-942	"	P.	2-7-951
Zeki Bekem	Ütgm.	943-156	1338	S.1	30-8-947	"	P.	17-10-951
Sahap Gürelli	Ütgm.	943-64	1924	S.2	30-8-947	"	P.	"
Muzaffer Arıkan	Yzb.	941-265	1332	S.3	30-8-948	"	P.	2-7-951

<u>Ismi</u>	<u>Rütbe</u>	<u>Sicil No.</u>	<u>Doğum</u>	<u>Görevi</u>	<u>Nasıp T.</u>	<u>Muaz.</u>	<u>Snf.</u>	<u>Kore Ge.</u>
Zeki Tanrıverdi	Ütğm.	943-2	1338	II.Tb.S.4	30-8-947	Muaz.	P.	17-10-950
Rıza Vuruşkan	Yzb.	943-34	1328	III.Tb.K.	30-8-943	"	P.	"
Necmettin Erce	Yzb.	941-210	1333	S.1	30-8-948	"	P.	"
Tarık Erbayar	Ütğm.	943-173	1340	S.2	30-8-947	"	P.	"
Ziver Bayar	Yzb.	941-b-221	1335	S.3	30-8-948	"	P.	"
Ali Kaşıkır	Ütğm.	943-30	1340	S.4	30-8-947	"	P.	"
Tahsin Kurtay	Yb.	340-16	1320	Top.Tb.K.	30-8-949	"	Top.	17-10-950
Cahit Arın	Bnb.	930-17	1326	Top.Tb.K.M.	30-8-948	"	Top.	2-7-951
Mehmet Pektaş	Yzb.	941-142	1334	S.1	30-8-948	"	Top.	"
Doğan Gündüz	Ütğm.	942-70	1341	S.2	30-8-947	"	Top.	"
Şemsi Aralp	Yzb.	933-32	1330	S.3	30-8-942	"	Top.	17-10-950
Ali Alsirt	Yzb.	937-66	1331	S.4	30-8-945	"	Ord.	"

<u>İsmi</u>	<u>Rütbe</u>	<u>Sicil No.</u>	<u>Doğum</u>	<u>Görevi</u>	<u>Nasıp T.</u>	<u>Muaz.</u>	<u>Snf.</u>	<u>Kore Ge.</u>
✓ Zeki Tanrıverdi	Ütğm.	943-2	1338/1922	II. Tb. S. 4	30-8-947	Muaz.	P.	17-10-950
✓ Rıza Vuruşkan	Yzb.	943-34	1328/1912	III. Tb. K.	30-8-943	"	P.	"
✓ Necmettin Erce	Yzb.	941-210	1333/1919	S. 1	30-8-948	"	P.	"
✓ Tarık Erbayar	Ütğm.	943-173	1340/1924	S. 2	30-8-947	"	P.	"
✓ Ziver Bayar	Yzb.	941-b-221	1335/1919	S. 1	30-8-948	"	P.	"
✓ Ali Kaşıkır	Ütğm.	943-30	1340/1924	S. 1	30-8-947	"	P.	"
✓ Tahsin Kurtay	Yb.	340-16	1904/1320	Top. Tb. K.	30-8-949	"	Top.	17-10-950
✓ Cahit Arın	Bnb.	930-17	1910/1326	Top. Tb. K. M.	30-8-948	"	Top.	2-7-951
✓ Mehmet Pektaş	Yzb.	941-142	1918/1334	S. 1	30-8-948	"	Top.	"
✓ Doğan Gündüz	Ütğm.	942-70	1925/1341	S. 1	30-8-947	"	Top.	"
✓ Şensi Aralp	Yzb.	933-32	1914/1330	S. 1	30-8-942	"	Top.	17-10-950
✓ Ali Alsirt	Yzb.	937-66	1915/1331	S. 1	30-8-945	"	Ord.	"

1957
1000000000

평화의사도증서

CERTIFICATE OF AMBASSADOR FOR PEACE

대한민국재향군인회

THE KOREAN VETERANS ASSOCIATION

No : 02-0723

"BARİŞ BÜYÜKELÇİSİ"
Resmî Bildiri

KADRI NURLU

Kore Savaşı sırasında sizin ve halkınızın, Kore Cumhuriyeti'nin hürriyeti ve bağımsızlığının korunmasında göstermiş olduğu yardımlardan dolayı, Kore Halkı adına sonsuz teşekkürlerimi sunmaktan onur duyuyorum.

Özgür ülkemizin yeniden kurulması için aziz fedakarlığınızın hatırasını kalbimizde daima muhafaza edeceğiz.

Minnet dolu takdirlerimizle, değerli katkılarınızdan dolayı, sizi Kore Cumhuriyeti Halkının bütün iyi dilekleriyle "Barış Büyükelçisi" ilan etmekten onur duyuyor, iki ülke arasındaki saygı ve dostluğun gelecek nesillere örnek olacak şekilde ebediyen devam etmesi umuduyla, size bu Savaş'a Katılma Madalyası ile Belgesini sunuyorum.

28.05.2002

Sang-Hoon LEE
Orgeneral (E)
Başkan
Kore Cumhuriyeti
Muharip Gaziler
Derneği

제 02-0723 호

평화의 사도증서

KADRI NURLU

한국전 당시 귀하와 귀국이 우리 대한민국의 자유와 민주주의를 수호하는데 기여한 공적에 대하여 온국민의 이름으로 감사드립니다.

우리가 자유국가를 유지할 수 있도록 귀하께서 바치신 숭고한 희생을 우리의 마음속 깊이 영원토록 간직하겠습니다.

귀하의 헌신적인 공헌에 감사하는 마음으로 본인은 귀하를 평화의 사도로 공포하게 됨을 영광으로 생각하며 우리 상호간의 우의가 길이 지속되길 바라면서 평화의 사도메달과 증서를 드립니다.

2002 년 05 월 28 일

대한민국재향군인회

회장 이 상

The Infantry School

United States Army

Be it known that First Lieutenant KADIR NIZLI
 Turkish Army
 has successfully completed the
 Associate Infantry Officer Advanced Course
 Allied Course of Instruction
 at this institution and that in testimony
 thereof he is awarded this
Diploma

Given at Fort Benning, Georgia, on this
 the thirtieth day of June, nineteen hundred and fifty-three

Attest:
L. G. ... *...* *...*
 Lieutenant Colonel of Infantry Secretary Major General Commandant Brigadier General Assistant Commandant

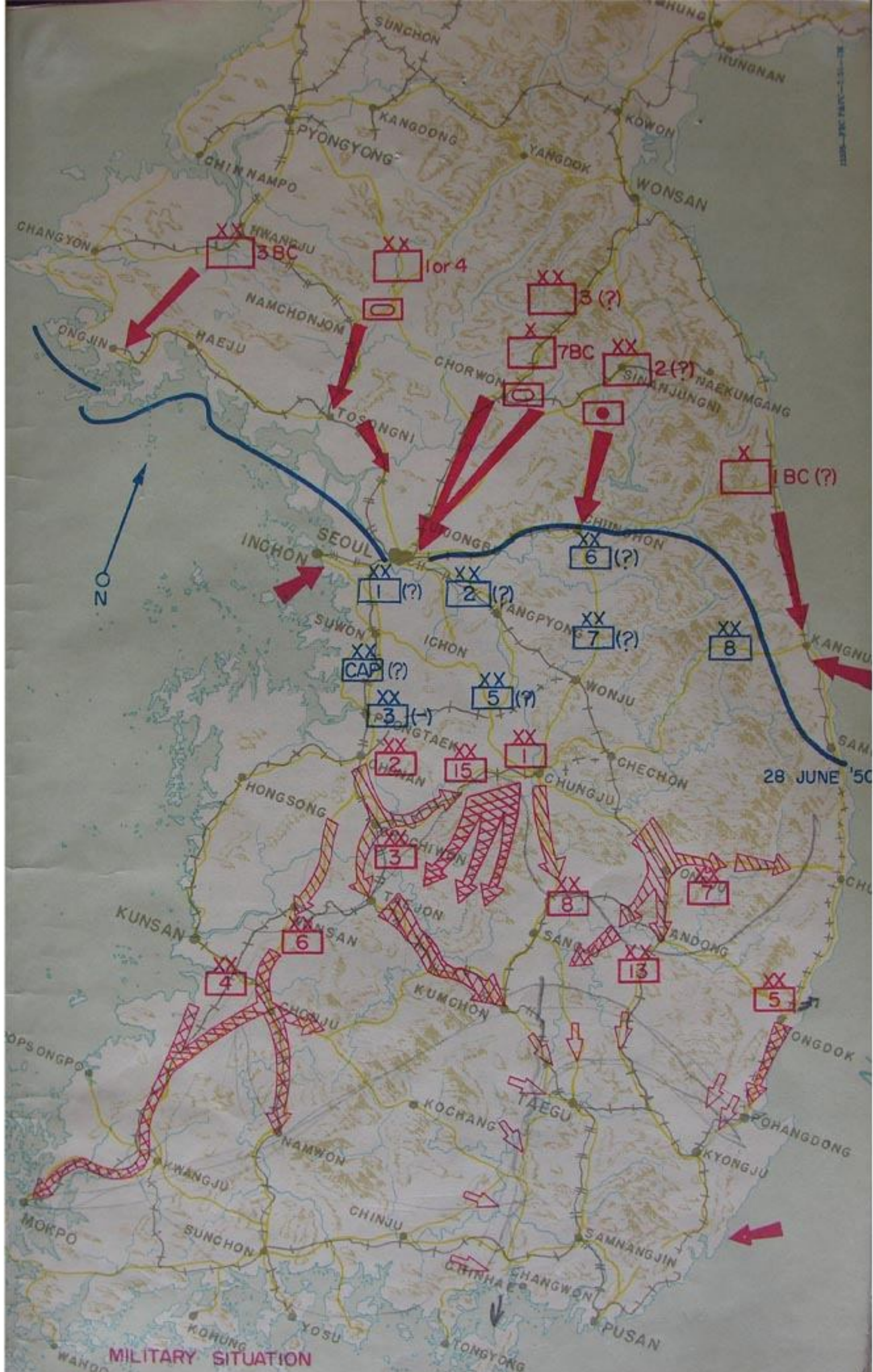
FORT BENNING, Ga. — Abdi Epekol, right, managing editor of the Istanbul (Turkey) Express, interviews Turkish Army officers, students in The Infantry School at Fort Benning. Left to right are Capt. Cemil Yasar of Istanbul, 1st Lt. Kadir Murli of Denizli, Capt. Hayri Yasar of Edirne and Mr. Epekol who visited Fort Benning as part of a tour of the U.S. under the sponsorship of the State Department.

Credit: U.S. Army Photo

Public Information Office
Hq., The Infantry Center
Fort Benning, Georgia

- MILITARY SITUATION**
- 28 JUN 50
 - 12-18 JUL 50
 - 19-26 JUL 50
 - 29 AUG 50

- ROK UNITS
- NKA UNITS

GENERAL HEADQUARTERS
 MILITARY INTELLIGENCE SECTION
 GENERAL STAFF

MAP NO. 1

28 JUNE '50

GENERAL HEADQUARTERS

Military Intelligence Section
General Staff

MILITARY SITUATION

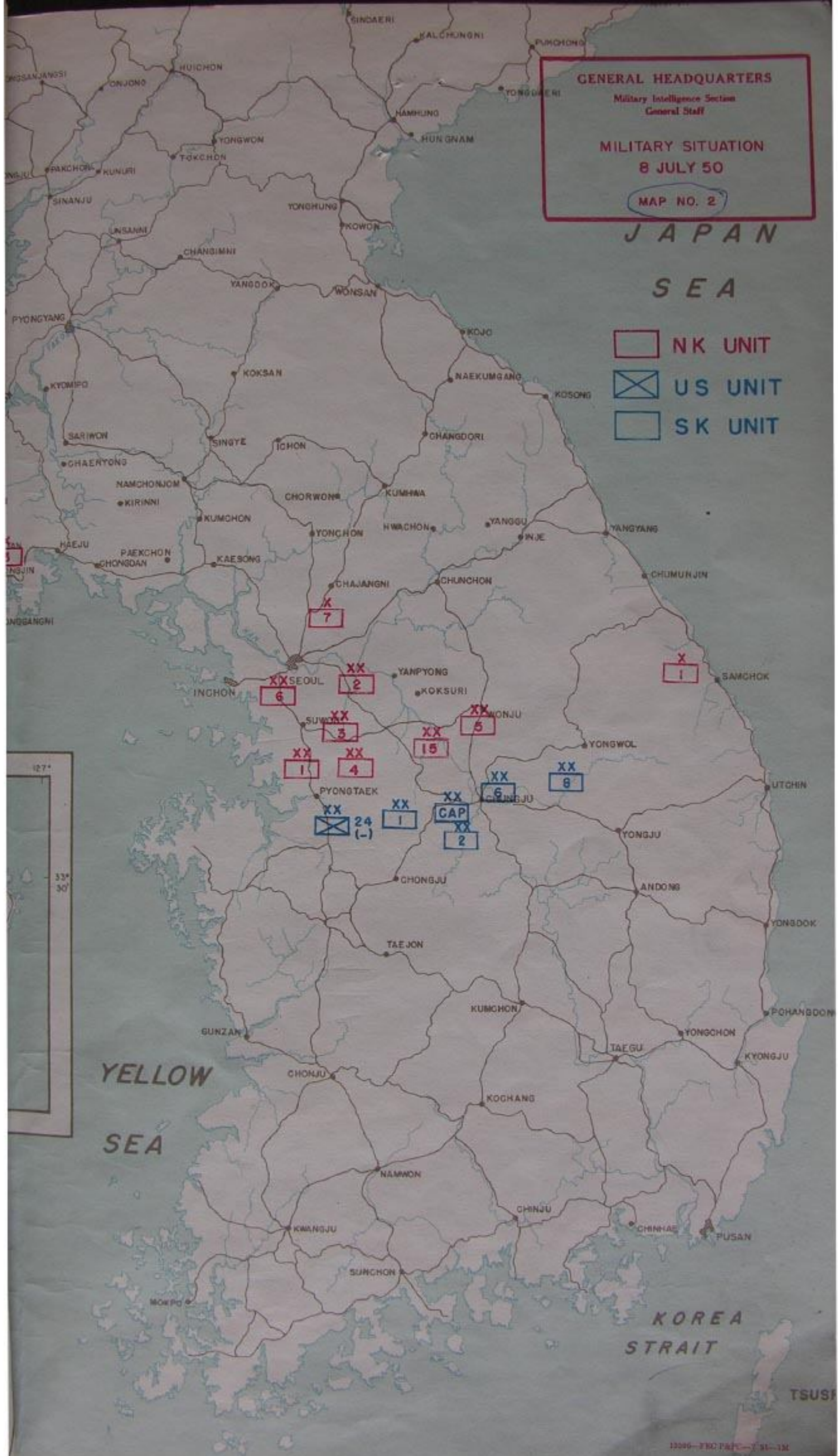
8 JULY 50

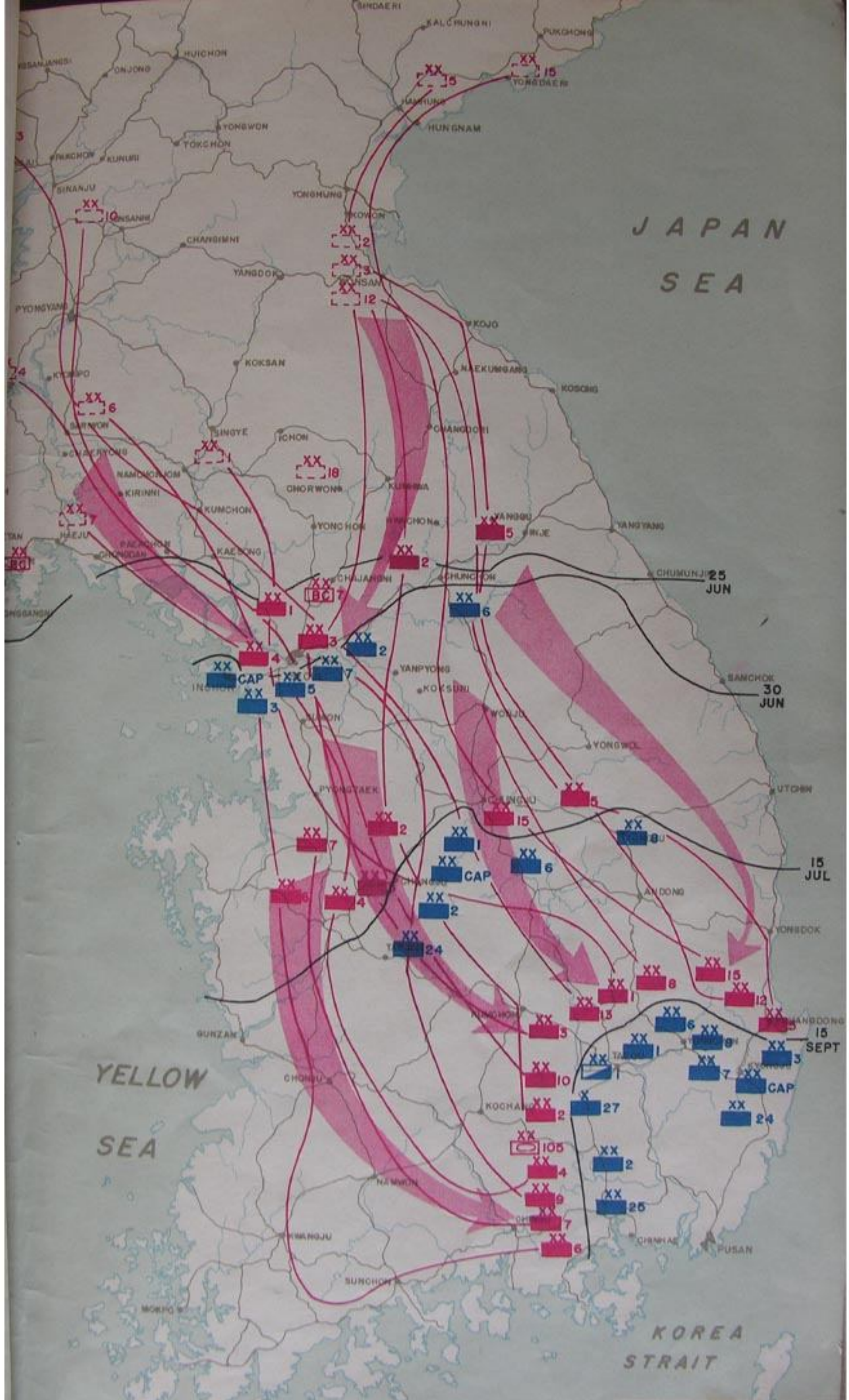
MAP NO. 2

JAPAN

SEA

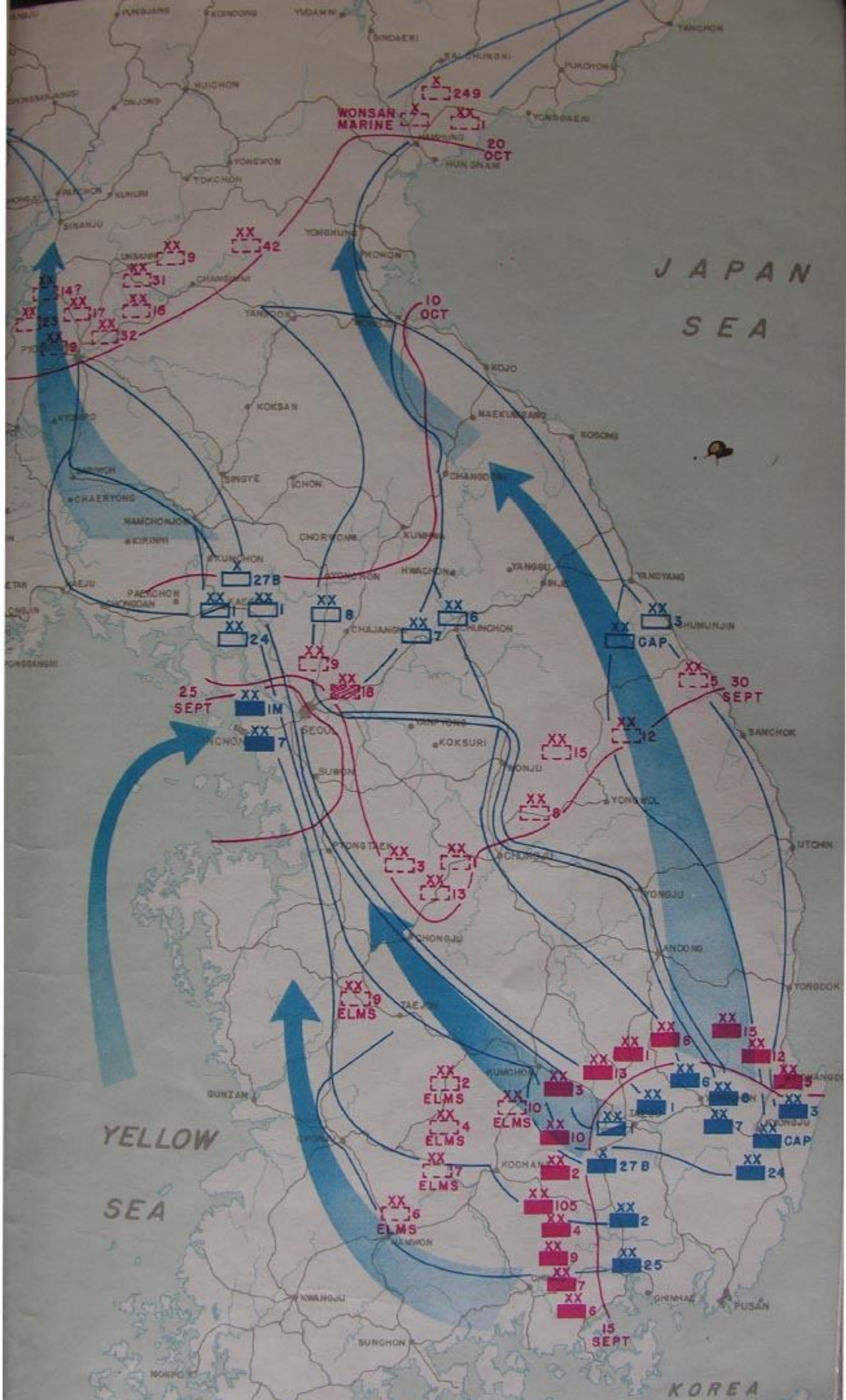
- NK UNIT
- X US UNIT
- SK UNIT

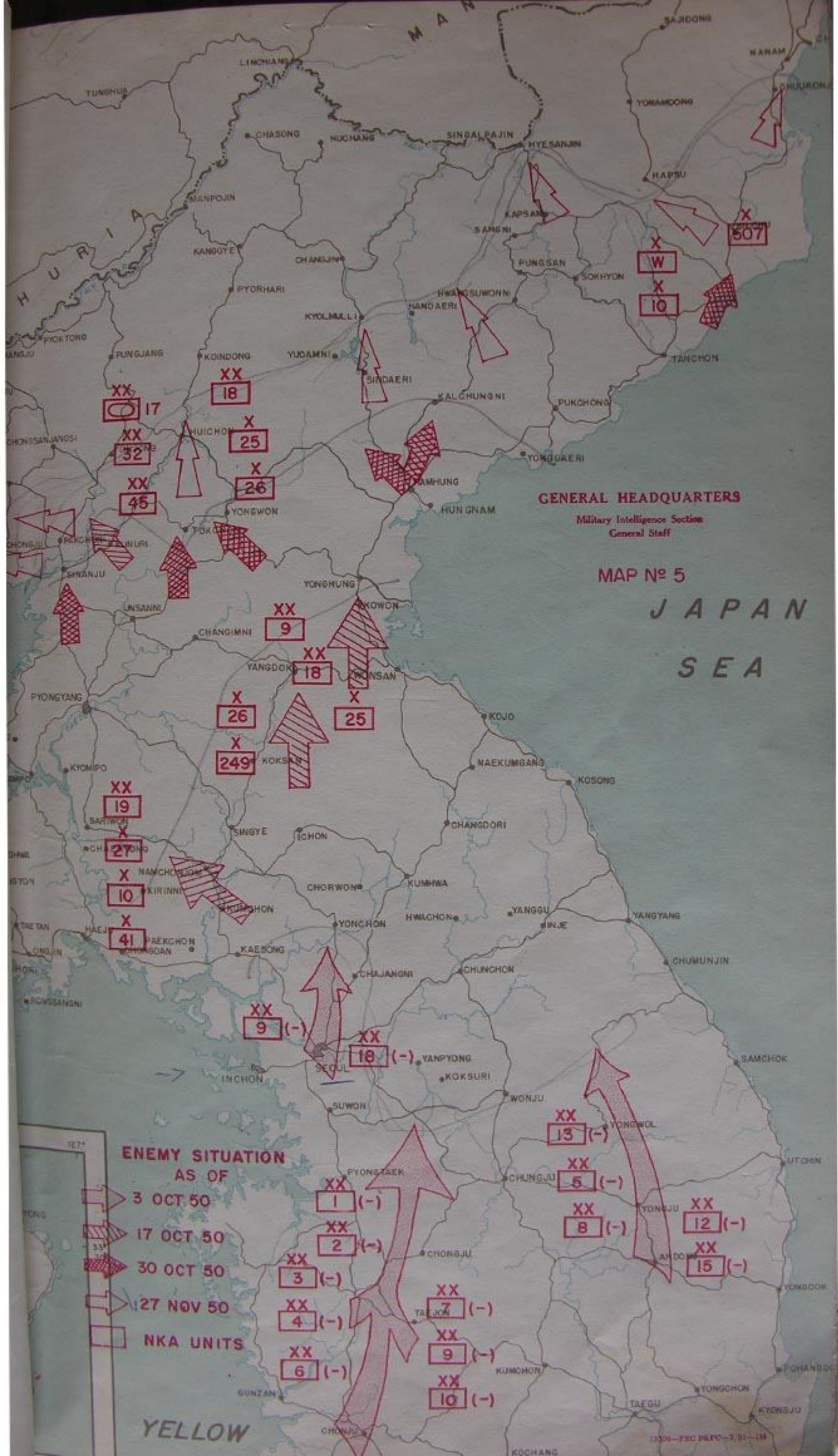
MAP NO. 3
25 JUNE - 15 SEP
1950

GENERAL HEADQUARTERS
Military Intelligence Section
General Staff
NK OFFENSIVE
ROUTES OF ADVANCE

MAP NO. 4
15 SEP - 20 OCT
1950

GENERAL HEADQUARTERS
Military Intelligence Section
General Staff
UN OFFENSIVE
ROUTES OF ADVANCE

GENERAL HEADQUARTERS
 Military Intelligence Section
 General Staff
MAP NO. 7

MILITARY SITUATION AS OF

28 NOV 50

5 DEC 50

10 DEC 50

26 DEC 50

CCF UNITS

NKA UNITS

N FORCES DEC 50

GENERAL HEADQUARTERS
Military Intelligence Section
General Staff
MAP NO. 8
SITUATION
1 JAN 51
9 JAN 51

GENERAL HEADQUARTERS
Military Intelligence Section
General Staff

MAP NO. 215 4 DEC 50

SCALE 1:1,000,000

UTM GRID

Scale 1:1,000,000

GENERAL HEADQUARTERS
Military Intelligence Section
General Staff
P A P A N
MAP NO. 9

MILITARY SITUATION

9 JAN - 9 FEB 51

10 FEB - 27 FEB 51

CCF UNITS

NKA UNITS

P H I L I P P I N E S

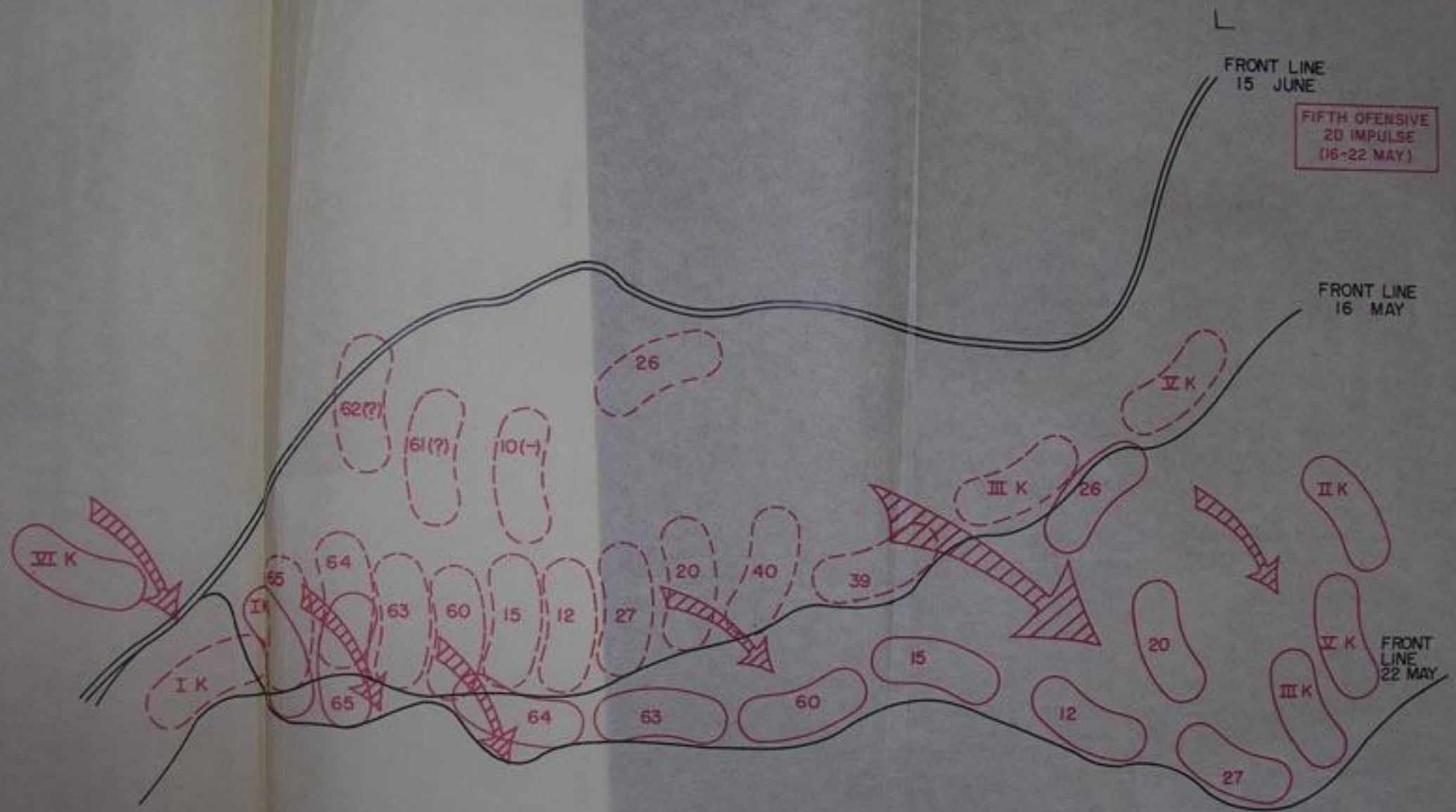

GENERAL HEADQUARTERS
 Intelligence Section
 Situation
 15 MAY - 15 JUNE 1951
 MAP NO. 11

LIMIT OF ENEMY ADVANCE

Scale: 1:300,000
 Grid: R152-5, R152-6, R152-8, R152-10

RESTRICTED

GENERAL HEADQUARTERS
UNITED NATIONS COMMAND
MILITARY INTELLIGENCE SECTION, GENERAL STAFF

ONE YEAR IN KOREA

A SUMMARY

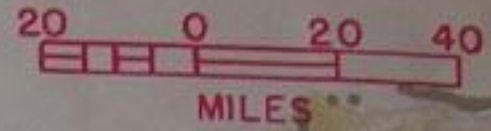
25 JUNE 50 - 25 JUNE 51

RESTRICTED

GENERAL HEADQUARTERS
Military Intelligence Section
General Staff

SITUATION
252400K JUN 51
MAP NO. 12

MANCHURIA

KORSAN

IWON

27
 SHWACHON-RI

III (91)

26 (71)
 POKPANGDOE

12

60

63 X 15
 PYONGGANG

15 X 20

20 X V

V X II

II

65 X 63

63
 CHORWON

15

20
 YULMOK

V

SCHWAN

3 JUNE

1 JUNE

16 MAY

NARCHONJON

GIBYON

MURYOUL

I

65
 SANGGONG

64

VI (-) (91)

SONAM

KAESONG

BT, CT
 B5 CS

YONGPYONG

CT, DT
 CS DS

CHYON

YANGYANG

KANGHWA

ULONGBU

YONGPYONG

19-22 MAY

LIMIT OF ENEMY ADVANCE

SEOUL

CHOWON

RAJINBU

YONGGONGPO

ALBAY KADİR NURLU

Kadir Bey bize kendiniz hakkında bilgi verebilir misiniz?

Hasırcioğulları diye anılan babamın ailesi Kazan'dan Tuna boylarına göç etmiş, Bulgar hududunda Sarıova'ya yerleşmiş, 1912 yılında Balkanlardan, Selanik üzerinden, Gülcemal vapuru ile göç ederek İzmir'e gelmişler, İzmir'den Denizli'ye gelerek Kayalık Mahallesi Erzurumlu Sokağına yerleşmişlerdir. Geldikleri dönemde hiçbir işi olmayan dedemler, etraftakilerin yardımı ile geçinmeye başlamışlar, sonrasında bir çeşme ustası babamı yanına almış ve ona meslek öğretmiştir. Babam daha sonraları belediye çeşmelerini tamir ederek hayatını kazanmıştır. Babam Recep Ağa, cepheden cepheye koşmuş, 23 yaşlarında iken koleradan eşini, annesini ve babasını bir günde kaybetmiştir. Babam yapayalnız kalınca mahalleli kendisine sahip çıkmış ve eşini Çanakkale'de şehit vermiş olan annem Hatice Hanımla babamı evlendirmişlerdir. Milli Mücadele sebebiyle babam askere alınmış ve bu sebeple Afyon'a gitmiş, ben bu sırada, 1921 yılında Denizli'de dünyaya gelmişim.

Annem mahallede bahçıvan kızı, Şibir kızı, Cillov kızı, Tomaş kızı isimleriyle tanınırdı. Bir gün bize incir toplamak için ağaçtan düşerek kolu felç olan annem bu engelini rağmen bizi en iyi şekilde büyütüştür. Annem, küçüklüğümde beri bana hep "Kadir Bey" derdi. Bir gün ben çocukken çimenlerin üzerinde oynarken annem bana seslenmiş: "Kadir Bey, Kadir Bey.." diye. Komşumuz Emine Hanım da annemin bu seslenişini duyarak "Komşu, Kadir Bey diyorsun, bu beyliği nereden buldu çocuk?" demiş, annem de ona: "O, doğduğu geceden aldığı beyliği, o kadir gecesinde doğdu." demiş. İsmim ve soy ismimin bana hayatta daima şans getirdiğine inanıyorum.

Eğitim yaşantınızdan bahsedebilir miyiz?

Babam eğitime çok önem veren bir kimseydi, 5-6 yaşlarındayken Denizli'de Kız Meslek Lisesi ben yaşlardaki çocuklara bakan bir kreş gibi hizmet veriyordu. Babam da beni oraya verdi ve ilk eğitim hayatım böylelikle başladı. O günlerden hatırladığım, okulda bize şarkı söyledikleri ve uyuttukları idi. Ben de bu durumdan sık sık babama şikâyette bulunurdum. Daha sonra babam beni yeri Bayramyeri Caminin yanında olan, Hacı Fakı'dan Mustafa Hoca'ya verdi. Burada 1928'deki harf inkılabına kadar eski yazı ile 1928'den sonra ise yeni harflerle eğitim almaya başladım. İkinci sınıftan üçüncü sınıfa geçtiğimde durumum gayet iyiydi, üçüncü sınıfta babam beni Kayalık Mektebine kaydettirdi. Mustafa Hocanın okulunda hiç matematik görmediğim için sıkıntı yaşadım, o sene Rıza Bey isminde bir hocamız babama, "Recep Ağa senin oğlan matematik bilmiyor, bir sene bırakalım onu öğrensin." deyince üçüncü sınıfı tekrar etmek zorunda kaldım. Üçüncü sınıfı Naime Hoca Hanımda okudum. 10 yaşında ilkokulu bitirdim.

Sonrasında, iki şahit ile yaşım büyütülerek ortaokula kaydım yapıldı(Denizli Lisesi). Benim ortaokulda okuduğum yıllarda Tefik Kuranel müdürümüzdü, daha sonra Sacit Bey müdür olarak geldi. Hatırladığım öğretmenlerim Avni Bey, Kel Hasan (müzik), Bodur Kemal (tarih), Aksak Timur olarak bilinen Hayrettin Hoca (matematik) ve Sarı Mediha (matematik) idi. Ortaokulda ömür boyu sürececek çok iyi arkadaşlıklar edindim. Cafer Sadık (Abalıoğlu), Halit (Haznedar), Tarık (Kozanoğlu) ve şu anda soyadlarını hatırlayamadığım Cahit, Güzide, Semih ve Türkan adlı arkadaşlarım vardı.

Ortaokulu bitirdiğim yıl ailem çok fakir olduğu için askeri liseye giderek onları benim yükümden kurtarmak istedim. Bursa Askeri Lisesine (Işıklar Askeri Lisesi) müracaat ettim, 15 gün bu okulun kursuna gittim. Okul için aldığım raporda ciğerlerimde kireçlenmiş galbiyon (verem mikrobi) olması sebebiyle okula kabul edilmedim. Bu kez verem olduğumu düşünerek endişelendim, ancak bu endişeyi kısa sürede üzerimden attım ve eğitime devam etmeye karar verdim ve yine Denizli Lisesine kayıt yaptırıldı. Ancak liseye devam ederken kendi kendime: "Kadir sen fakir bir ailenin çocuğusun, para kazanman gerekli!" dedim ve lise eğitimimi yarıda bırakarak Milli Eğitim Müdürüne çıktım, "öğretmen vekili olacağım ben" dedim. O zamanlar ortaokul mezunu olmak çok önemli. Ortaokulu bitiren dilerse öğretmenlik yapabiliyor. Bu isteğim kabul oldu ve beni Güney'e gönderdiler. Bekâr olduğum için ev bulamadım ve geceleri okulda bir masanın üzerinde uyumak zorunda kaldım. İlkokul dördüncü sınıfların öğretmeni olarak burada bir ay görev yaptıktan sonra hastalandım, Doktor Behçet Uz'un kardeşi Nuri Ağabey de Güney'de idi. Ona, "çok hastayım ben burada yapamayacağım" dedim. Bir taksi ile Buldan'a, oradan otobüsle Denizli'ye gittim. İyileştikten sonra bir daha Güney'e dönmedim ve öğrenimime devam etmek için ilk dönemin bitmesine az bir zaman kala tekrar Denizli Lisesine kaydoldum. İlk dönem devamsızlıktan dolayı düşen notlarımı, ikinci dönem çok çalışarak yükselttim.

Lise hocalarımdan kimya öğretmeni Cemal Yeşilada'yı, matematik öğretmeni Raşit Mocan'ı, felsefe öğretmeni Şevket Acuner ve fizik öğretmeni Kadir Bey'i hala sevgiyle hatırlıyorum. Lise 2'de en yakın arkadaşım Cafer Sadık (Abalıoğlu) ile kısa bir süre için ayrı düşmek zorunda kaldık. Çünkü arkadaşım, felsefe öğretmenimiz Şevket Acuner ile arasında yaşanan problem sebebiyle kaydını Eskişehir Lisesine aldırdı.

ALBAY KADİR NURLU

Ertesi yıl, 19 Mayıs kutlamalarında beyaz tulumlar içerisinde gördüğüm, sonradan Türk Kuşu diye anıldıklarını öğrendiğim genç grup dikkatimi çekti. Soruşturunca o grubun Eskişehir'den İnönü kampından gelen havacılar olduğunu öğrendim. O anda İnönü kampına gitmek aklıma düştü. O senenin yazında İnönü kampına gittim. Can ciğer arkadaşım Cafer'in Eskişehir'de olması da gidişimde etkili olmuştu. Orada Abdurrahman Hocadan üç ay boyunca planör eğitimi aldım. Zaman yetmediği için ancak B brövesi alabildim. Üçüncü sınıfta tekrar kampa gelerek A brövesi aldım.

1940 yılında liseden mezun olduktan sonra İnönü kampında tanıştığım arkadaşlarım ile Harbiye'ye gitmeye karar verdik. Ancak ailemde Denizli'den Ankara'ya beni gönderecek para yoktu. Annem benim için beslediği koçu sattı ve böylelikle ben Ankara'ya gitme fırsatı buldum. Acıpayamlı Mevlüt, Burdurlu Ahmet ve ben üç kişi Ankara'ya gittik. Diğer iki arkadaşım Yüksek Ziraat'ın imtihanına girecekti. Benim aklımda ise Harbiye vardı. Varınca "siz gidin, ben sonra gelirim" diyerek bu arkadaşlarımın yanlarından ayrıldım ve kamptaki arkadaşlarımla buluştum. Birlikte Harbiye'ye gittik. İçeri girdiğimizde Harbiye'de subaylar müracaat edenleri kayıt kabulde sınıflara ayırıyordu. (kara, hava, deniz) Bursa Askeri Lisesinden aşına olduğum bir yarbayı orada gördüm, yanına gidince bize siz ne bekliyorsunuz orada, dedi. Biz hep birlikte "biz havacıyız" dedik, bu sayede bizi havacı sınıfına ayırdılar.

Öğrenciliğim sırasında piyade stajı yapmak için üç aylığına Çankırı'ya gittim. 1941 yılında gittiğim Çankırı Çerkeş'te büyük bir deprem felaketi yaşandı, adeta bütün Çerkeş yıkıldı, ancak bizim kaldığımız taş bina yıkılmadı. İzdihamda yaralananlar dışında hiçbir kayıp verilmedi. Harp okulunu asteğmen olarak bitirdim.

Amerika'ya gidişiniz nasıl oldu?

Mezuniyet sonrasında bizi tekler ve çiftler olarak ayırdılar, tekler İngiltere'ye çiftler Amerika'ya gidecek dediler. Ben 46 numaralı öğrenci olduğum için Amerika'ya gidecekler arasındaydım. Harbiye'de yabancı dilimiz Fransızca idi. Bu nedenle Amerika'ya gitmeden önce bizi Eskişehir'e hava okuluna gönderdiler. Burada bizi İngilizce, elektrik, haritacılık, meteoroloji ve bakım eğitimlerine tabi tuttular. Amerika'ya gidinceye kadar birkaç ay Eskişehir'de kaldık.

1944 yılında Amerika'ya gitmek için trenle yola çıktık. Halep, Beyrut, Tel Aviv, oradan da Kahire'ye vardık. 50 kişiden oluşan grubumuzu çölde Hakstep adında bir kampa aldılar. Kahire'nin merkezinden epey uzakta bulunan bu kampta iş gücü olmadan vakit geçirmek çok zor oldu. Kahire'ye gezmeye gittik, buradaki manzara beni epey üzdü, çünkü Araplar elleriyle çöplerden yiyecek topluyordu. Bir gece Grand Palas otelde konakladık ve sonrasında kampa döndük. Hakstep kampında geçen bir haftanın ardından Amerika'ya gitmek üzere kargo uçağı ile yola çıktık. Uçak yolculuğum esnasında savaşın (II. Dünya Savaşı) yakıp yıkıp harap ettiği evler, tanklar, vs.. gördüm. Amerikalılar İtalya'ya çıkmış haberini duyduk, bu arada uçağımız Tunus'a indi. Arkasından tekrar havalanarak Kazablanka'ya gitti, üç gün bir otelde kaldık. Burada Fransızlaşmış Pejmürde Araplar gördüm. Üç günün sonunda savaş yaralılarını taşıyan bir gemi ile Atlantik'e açıldık. Bir Alman denizaltısı haklayacak mı bizi diye diye sekiz günde Atlantik'i geçtik. Bizi Batı Virginia'da Newport News'e götürdüler. Daha vapurdan inmeden gördüğümüz büyük binalar, yollar, arabalar karşısında hepimizin ağzı açık kaldı. Gemiden inmeden kumanyalarımız verildi. Daha sonra trenle Sinsinati, Atlanta, Mississippi ve oradan Texas Saint Antonio'ya gittik, Cadet Centre'a vardık. Bizi SACC'a (Saint Antonio Cadet Centre) yerleştirdiler. Burada üç boyunca ikmal eğitimi verdiler, bu eğitim İngilizce ve elektrik derslerini içeriyordu.

El Paso'da Uvaldi'de uçuş eğitimi almaya başladık. İlk uçuşumu PT19 ile yaptım ve ilk bröveni aldım. Temel eğitimin ardından Basic 13 uçağı ve yıldız motorlu uçak ile uçtum. Son bir solo uçuştan sonra kendi isteğimle uçmayı bıraktım, bir daha da pilot koltuğuna oturmam. Artık karacı olmaya karar vermiştim. Eğitimin ardından ülkeme dönmek için yola çıkmak üzere Washington'a gittim. Türkiye'ye dönecek vapuru beklerken, üç ay burada gezme ve Amerikan kültürünü tanıma fırsatı buldum. Washington'da kaldığım sürede New York'u da gezdim. Ülkeme olan özlemim artmıştı, bu özlemi 9. Caddede bulunan, Rumlara ait olan, Türk yemekleri yiyebildiğim lokanta ile gidermeye çalıştım. Nihayet üç ayın sonunda gemi ile ülkeme doğru yola çıktım. Gemide bulunduğum esnada asteğmenlikten teğmenliğe terfi ettiğimin haberini aldım. Napoli'ye kadar gemi ile geldikten sonra uçakla Kahire'ye geçtim. Kahire'den Türkiye'ye döndüm ve Denizli'ye geldim.

Amerika'dan sonra, Türkiye'ye dönünce neler yaptınız?

Karacı olduğum için Çankırı'ya piyade okuluna atandım. Sonrasında altı aylığına Zonguldak'a alaya gönderildim. Zonguldak'ta takım komutanı olarak görev yaptım. Orada görev yaptığım sırada arkadaşlarım ve komutanlarım bana zaman zaman Amerikalı bazen de Teksaslı diye hitap ederlerdi. İkmal eğitimime devam etmek üzere Çankırı Piyade Okuluna geri döndüm. Çankırı'dan İstanbul'a Silivri yakınlarında bulunan Celaliye'ye 16. Havan Bölüğüne atandım. Celaliye'de altı ay kaldıktan sonra Kemberburgaz'a gittim. Bir süre sonra Kars Damal'a 6. Tabur Bölük Komutan Vekili olarak tayin edildim. 1945-1946 yılları arasında 40 kilometreden oluşan sınır hattını bölüğümle birlikte gözetleme görevini üstlendim. Çiftalan'da, Kısır Mandıra'da görev yaptıktan sonra İstanbul Rami'ye geldim. Orada bağlar içinde bir ev buldum ve ailemle birlikte düzenimi kurdum.

Kore Savaşı'na nasıl katıldınız?

Rami'ye geldikten üç ay sonra 1950 yılının Haziran ayında Kuzey Kore'nin Güney Kore'ye saldırması sebebiyle Birleşmiş Milletlerin karar aldığını öğrendim. Birleşmiş Milletler Güney Kore'ye yardım için üye ülkelere çağrıda bulundu. Türkiye de bu çağrıya olumlu cevap verdi ve hazırlıklar başladı. Aralarında subay arkadaşlarımın da bulunduğu birçok asker Güney Kore'ye gitmek için dilekçe verdi. Ben kızım Nazan'ın dünyaya yeni gelmiş olması nedeniyle başvuruda bulunmamıştım. Ancak sonrasında "ben niye gitmiyorum" dedim ve gitme kararı aldığım esnada arkadaşlarım bana "senin zaten irtibat subayı olarak emrin geldi" dediler. Bunun üzerine kayıvalıdeme haber göndererek, kendisinden İstanbul'a gelmesini rica ettim. Ailem için planım, beslediğimiz kümes hayvanlarının satılarak onların Denizli'ye dönmeleri idi. Ailemden, emir aldıktan 48 saat sonra ayrılmak durumunda kaldım.

ALBAY KADİR NURLU

Peki yolculuğunuz nasıl geçti?

Haydarpaşa İstasyonu'na gittim, bir daha dönemeyeceğimi düşünerek son bir kez baktım ülkeme. Bu nedenle yalnızca bende hatırası olan önemli eşyalarımı yanıma almıştım. Haydarpaşa'dan Ankara'ya yola çıktım. Ankara'da doğru Yıldırım'a yani Etimesgut'a gittim. Burası toplanma yerimizdi. Tam anlamıyla bir curcuna yaşanıyordu, askerler, subaylar bir keşmekeş içerisinde oradan oraya koşuşturuyorlardı. Baktım ortalık karışık, ben irtibat subayım diyerek doğruca Tugay Komutanı Tahsin Yazıcı'nın* yanına gittim. Orada Kurmay Başkanı olan Selahattin Togay** ve Binbaşı Faik Türün*** ile tanıştım. Birkaç gün içerisinde nihayet, Natic Poyrazoğlu**** komutasında trenle Ankara'dan İskenderun'a doğru yola çıktık. İskenderun'a varduktan sonra, bizi Kore'ye götürecek gemiyi beklemeye başladık. Ve nihayet 5 Eylül 1950'de ABD'ye ait Kaptan Park'ın komutasındaki Geril MC Ree***** gemisi ile yola çıktık. Gemide, Amerikalılarla irtibatı İhsan Gürkan ile ben sağlıyordum. Natic Poyrazoğlu'nun tercümanı olarak burada görev yaptım. Gemi asker doluydu, subaylar kamaralarda kalıyorlardı. Gemide askerlere A4 makinalı tüfek eğitimi veriliyor, hiç durmadan temizlik ve atış talimi yaptırılıyordu. Bu talimde geminin kıç tarafına bağlanan hedefe yönelik atışlar yapılıyordu. Yolculuğun ilk molası Mısır'da verildi. Süveyş Kanalı ağzında bir süre bekleyen gemimize hediyelik eşya satmak üzere Mısırlı satıcılar küçük kayıklarla yanaştı. Kanalı geçtikten sonra Kızıldeniz'de yol almaya başladık. Bir yerde "burası Cidde arkası Mekke Medine" dediler. Ben de arkadaşlarıma "yanı hacı olduk desenize" dedim. Kızıldeniz'den çıkarak Hint Okyanusuna açıldık. Hint Okyanusunda gemimiz dev dalgalarla boğuştu. Okyanusun hırçın dalgaları güverteye vuruyordu, denizle ilk defa tanışan askerlerin midesi ağzına gelmişti, bizler onları yatıştırdık. Sonra Sirilanka'ya ulaştık. Kaptan, Natic Poyrazoğlu, İhsan Gürkan, Amerikalı süvari ve bizim piyade müşavirimiz ile birlikte karaya çıktık. Orada ilk defa kobranın oynatıldığını gözlerimle gördüm. Dikkatimi adanın çok yeşil ve düzenli bahçeleri çekti. Yediğimiz yemeğin ardından gemimize geri döndük. Ardından Singapur'a ulaştık, ormanların görüntüsü beni büyüledi. Sonrasında Formosa Adasına (Tayvan) ve oradan da daha kuzeye ilerledik. Yaklaşık 40 günlük yolculuğumuzun sonunda 15 Ekim 1950 tarihinde Pusan'a vardık.

Kore'deki ilk izlenimleriniz nedir?

Karacı olduğum için Çankırı'ya piyade okuluna atandım. Sonrasında altı aylığına Zonguldak'a alaya gönderildim. Zonguldak'ta takım komutanı olarak görev yaptım. Orada görev yaptığım sırada arkadaşlarım ve komutanlarım bana zaman zaman Amerikalı bazen de Teksaslı diye hitap ederlerdi. İkmal eğitimime devam etmek üzere Çankırı Piyade Okuluna geri döndüm. Çankırı'dan İstanbul'a Silivri yakınlarında bulunan Celaliye'ye 16. Havan Bölüğüne atandım. Celaliye'de altı ay kaldıktan sonra Kemerburgaz'a gittim. Bir süre sonra Kars Damal'a 6. Tabur Bölük Komutan Vekili olarak tayin edildim. 1945-1946 yılları arasında 40 kilometreden oluşan sınır hattını bölüğümle birlikte gözetleme görevini üstlendim. Çiftalan'da, Kısır Mandıra'da görev yaptıktan sonra İstanbul Rami'ye geldim. Orada bağlar içinde bir ev buldum ve ailemle birlikte düzenimi kurdum.

Kore Savaşı'na nasıl katıldınız?

Bizi orada belediye başkanı ve şehrin ileri gelenleri karşıladı. Karşılamanın arasında Türkiye'nin birleşmiş milletler elçisi de bulunuyordu.

Geminin merdivenlerinden inerken etrafıma baktım ve her yerde savaşın acı izlerini gördüm. Natic Poyrazoğlu'ndan sonra ilk Türk olarak Kore topraklarına ayak bastım. Oradan bizi Taegu'ya götürdüler. Daha önce üniversitenin bulunduğu binaya bizim tugayı yerleştirdiler. Burada on beş gün kaldık ve Amerikalıların havanları, A4 makinalı tüfekleri ve diğer tüfekler ile ilgili eğitim aldık. Ben bu arada çevremi tanımaya da zaman ayırıyordum. Bu sayede Albay Min Kisik***** ile tesadüfen tanıştım. Meğerse kendisi tümen komutanıymış, albay rütbesiyle yeni mekanize tümen yapıyormuş. Sokaklarda yürüdüğümüz sırada yakınımda bir cip durdu. Cipten inen Kore subayı yanıma geldi ve bize kim olduğumuzu sordu. Ben de "biz Türk'üz" dedim, komutanın yanına gitti, bilgi verdi. Komutanının bizi yanına çağırdığını söyledi. İşte o komutan Min Kisik idi. Kendisi bize "ben sizi misafir edeceğim" dedi ve bizi karargâhına götürdü. Çok güleç yüzlü, neşeli bir insan izlenimi veren Min Kisik harita önünde bize çetelerin ve Kuzey Kore askerlerinin durumu hakkında bilgi verdi. Sonra bizi evine götürdü. Çiçekler içinde bir bahçeden sonra, ayakkabılarımızı çıkararak sade bir salona girdik. Salonda kanepeler ve yer minderinden başka bir eşya yoktu. 32 yaşında albay olarak tümen komutanlığı yapan bu genç subay, arkadaşımın beni çok etkilemişti. O da farkına varmış olmalı ki ben sizin ordunuzda olsaydım siz bana hangi rütbeyi verirdiniz diye sordu. Kendisi 32 yaşında, ben ise 28 yaşındaydım, o albay ben üsteğmendim. Yanıt olarak kendisine "yüzbaşı rütbesi verirdik" dedim. Konuşma esnasında bizim tugayı ziyaret etmek istediğini söyledi ve ertesi gün bizim tugaya geldi.

Cepheye geçişiniz ve Kunuri Savaşı nasıl oldu?

Savaş berbat bir şey çocuklar, savaş çok zor çocuklar! Kore'de geçen günlerimi anlatsam bir kitap olur sanıyorum. Ben size savaşın bende iz bırakan yerlerini ve önemli anlarını aktarmaya çalışayım.

15 günlük eğitimin ardından tugayımız Keson'a, 38. paralele doğru yola çıktı. Kuzey Kore'ye desteğe gelen Çinli çetelerle bizim ileri kuvvetlerimiz çarpışmaya başlamışlardı. Biz de Keson'dan Piyongyang'a geçtik. Piyongyang kenti yanmış, yıkılmış bir haldeydi. Piyongyang'ı geçtik, kasım ayıydı, hava çok soğuktu, Kunuri istikametine doğru yola çıktık. İkinci Amerikan tümeninin ihtiyatı(yedeği) olduk. Bir vadide pirinç tarlalarının arasına çadırlarımızı kurduk. İlk gün, daha sabah olmadan tugayımıza görev verildi. Touchon istikametinde güçlü Çin ordusu ile karşı karşıya kalan II. ROC (İkinci Güney Kore Kolordusu)'a destek gerekiyordu. Benim istihbarattan öğrendiğim kadarıyla 380.000'in üzerinde Çin askerinden 38. Çin Ordusu Yalu'yu geçmiş ve II. ROC'u tamamen dağıtmıştı. Sabahleyin Amerikan 2. Tümen Komutanı bize "Touchon istikametindeki II. ROC'a destekleme yapın!" emrini verdi. Motorlu ve yaya olarak iki koldan Touchon istikametine yola çıktık. Ben tugay komutanımız Tahsin Yazıcı'nın tercümanlığına geçtim. Tugay komutanımız Tahsin Yazıcı, Faik Türün, Selahattin Togay ayrı ciplerde hareket halindeyken ben de arkalarından dördüncü bir ciple onları takip ediyordum. Tahsin Bey bana "sen Amerikalı muhabere yüzbaşı ile altı tonluk 399 telsizi ile irtibatlı bulun" dedi. Ben de komutanımın emriyle Amerikalı yüzbaşı Lorenzo ile çalışmaya başladım. Bu arada ikinci bir görev aldık. Şu anda tam hatırlayamıyorum, 9. veya 10. kolordunun çekilmesini sağlamak için düşmanın geciktirilmesi görevi bize verildi. Verilen emri uygulaması güç görünüyordu, 1.500 muharip ile 40 kilometrelik bir alanda Çinlilere nasıl karşı koyacağımız meçhuldü.

ALBAY KADİR NURLU

Bir orman içinden geçen sağ tarafı şarmpol, sol taraf bayır, dar bir yoldayız. Yoldan ancak bir cip veya (1) Dodge veya zar zor 6 tonluk Mack kamyonu geçebilirdi. Hatırladığım şu; ileriye Üsteğmen Kamil Doğan komutasında (sınıf arkadaşım) Motorize Birlik Takım Keşif Komutanı olarak çıkarıldı. Karargâh olarak öyle bir yerdeydik ki, 399 Telsiz Mack Kamyonu daha ileriye geçmezdi. Bir yol kavşağında park mecburiyetinde kaldık. Kolordu ile irtibat bazen kesiliyordu ve zaten doğru dürüst bir haber alamıyorduk. Düşman hakkında ise tek haber kaynağımız motorlu keşif takımı idi. Rahmetli sınıf arkadaşım Kamil Doğan Touchon'a 10 km. kadar yaklaşmıştı ve bize telsizle şöyle haykırıyordu:

"Tugayın her iki yönünden görebiliyorum, akın akın iki alay Çinli birliği tugayın arkasına doğru akıyor!" Tugay Komutanımız Tahsin Yazıcı'ya durumu bildirdim, aynı zamanda Yüzbaşı Lorenzo da kolordu karargâhına bilgi verdi, çok geçmeden topçu keşif ve irtibat uçağı pilotu; sevgili sınıf arkadaşım Üsteğmen Ertuğrul Sabuncu da aynı durumu teyit eden telsiz haberini bize ulaştırmıştı. Artık her şey ayan beyan anlaşılmişti. Tugay Komutanımız Tahsin Yazıcı motorlu araçların çekilmesi emrini verdi ve çekilmeye başlandı. Yol çok dardı. Geri çekilme emri verildi ama nasıl geri çekileceksin?

Yaya birlikler ve cipler dönüş yapıp geriye çekilmeye başladı. Ben generalin arkasındaki cipte bulunuyordum. Epeyce bir zaman sonra geri çekilmeye başlandı. Çünkü Tahsin Yazıcı inatçı bir Arnavut'tu! Kendisi çekilmeyi öneren subaylara, "ben kolordudan emir almadıkça çekilmem" diyordu.

Geriye hareket edildi, 6 tonluk istihkâm ve muhabere kamyonları dönüş çabasında bulundularsa da başaramadılar. Kavşak çok dar dönüş manevrası yapmak imkânsızdı. 5-6 km. geride lwovonni vadisine kadar geldik.

Bu sırada Amerikalı Albay Gambi "Lu-lu" diyerek beni cipin yanına çağırdı (Kendisi Nurlu demeye dili dönmediği için bana "Lu-lu" diye hitap ediyordu). O sırada cipin içerisinde her yeri parçalanmış bir asker gördüm. Selahattin Togay yanımıza geldi, bana, sen çekil arabayı ben kullanacağım, dedi. Etraf bir cehennemdi. Çok yakınımızda patlayan havan top mermi parçaları vızıldayarak uçuyordu. Henüz 100 metre yol alabilmiştik, bizi koruyan tank bölüğü ateş etmeye devam ediyordu. Yol tıkanmıştı, bütün araçlar sağlı sollu park halinde idi, hareket imkânımız yoktu. Artık canını kurtaran kaptandı düşüncesinde idik. Herkes ateşten korunmak için oraya buraya koşuyor, kendilerini şarmpollere atıyordu. Ben irtibat subayı olduğum ve herhangi bir eratım olmadığı için bağımsız hareket edebiliyordum. Adeta bir silahım, bir de ben vardık. Arabadan önce Selahattin TOKAY sonra sağımdaki er aşağıya atladı, ancak o zaman farkına vardım, şoförüm boynundan şarapnel parçası ile yaralanmıştı. Sıcaklığı ile acı duymamıştı. Selahattin Togay bir hendeğe ben bir hendeğe kendimizi attık. Hendeğe Çinlilere esir düşeceğim hissiyle endişeye kapılıp intihar etmeyi düşündüm ancak çocuğum gözlerimin önüne gelince vazgeçtim.

Şarmpolde etrafıma bakındım. Tank Bölüğü yerindeydi. Ancak etrafımda ne subay ne de bir er göremiyordum. Herkes kendini korumakla meşguldü. Benim bir birliğim yoktu. Karargâh subayları da görünürde yoktu. Ancak kendi inisiyatifimi kullanmak gerekiyordu. Bu olaylar birkaç saniye içinde alınacak kararla geçirilebilir ve canımı kurtarabilirdim. Karar verdim. Kunuri yolu paralelinde ormanlık içinden geriye kendi birliklerimize ulaşacaktım. Tek başıma harekete geçtim, şunu belirteyim ki, hava soğuktu ve hepimiz açtık. Amerikan miflonlu pardösü (palto) ve 45 kalibrelik bir tabanca vardı üzerimde. Hatırladığım, ormanda 500-1000 metre kadar koştum. Açıkta henüz yığılmış piriç sapları bulunan piriç tarlalarından geçtim, aralıklarla sağdan soldan ateş geliyordu, ben koşuyordum. Bir taraftan da solumdan Kunuri yolunu kapayan tepeler üzerindeki düşmana dalış yapan Amerikan uçakları görünüyordu. Piriç tarlaları bulunan açık araziye koşarak geçtim. Bu arada sağdan soldan koşuşan Amerikan ve Türk erlerini de görebiliyordum. Karşıma yaklaşık 10 metrelik küçük bir tepelik çıktı, kendimde tırnaklarımla tırmanma gücünü buldum, çok yorulmuştum. Cebimde bulduğum bir adet çikolata bana güç vermişti. Tepe üzerinde gördüğüm manzara: Bir ağaç kütüğü, üzerinde 2. Tabur Kıdemli Binbaşı Ziya ve ismini hatırlayamadığım yüzbaşı (bölük komutanı olması muhtemel) oturuyor. Ziya Binbaşı bana "Otur Kadir, dilin çıkmış." dedi. Oturacak zaman değil komutanım dedim, ancak çok yorgun olduğum için kısa bir müddet dinlendim. Fakat, telaşlı yapım nedeniyle daha fazla orada bekleyemedim ve gitmeye karar verdim. Geriye tek başıma gidemeyeceğimi düşündüm, oradan geçen Türk ve Amerikan erlerini durdurdum. Ben Üsteğmen Kadir Nurlu, sizlerden birer manga yapalım ben de takım komutanı olacağım, böylelikle düşmanın arkasından daha güvenli geçeriz dedim. İki manga ortalarında ben hareket ettik. Saat 21.00-22.00 civarı tahmin ediyorum. Ormanların arasından, yamaçtan ilerlemeye başladık. Pek uzak olmayan bir köyün yakınından geçiyorduk, bağırılmalar, yüksek sesle konuşmalar duyuyorduk. Çok sakin bir şekilde oradan uzaklaştık. Epey yol almıştık, bir ara top sesleri duyduk, Amerikalı erler bu seslerin 35. Top Taburuna ait olduğunu söylüyorlardı. Bilmiyorum daha epeyce yürüdük, ormanda altı saat durmadan ilerledikten sonra 35. Top Taburu erleri ile karşılaştım. Onlara Türk subayı olduğumu söyleyerek yaklaştım. Beni hemen tabur komutanı karargâhına götürmek istediler. Aç ve perişandım, bir buzlu fasulye konservesi açtılar, buzlu da olsa hemen yedim, açlığımı giderdim.

Tabur Komutanı yarbaydı, bana "Üsteğmen geride ne var ne yok?" diye sordu. Ben de içinde bulunduğum durumun tesiriyle "Karargâh cinlere kaldı, tugaydan birkaç er ve ben kurtuldum şu anda yalnızca." dedim. Tabii bitkindim, bana üzülmememi, daha önce ona 200 kadar Türk subay ve erinin karargâhta olduğunun iletildiğini söyledi.

Amerikalıların karargâh çadırında sobanın yanına oturdum. Benden önce gelen subay ve erleri gördüm, bugün hiçbirisini hatırlamıyorum. Sabah saat 04.00-05.00'da 35. Top Taburuna çekilme emri verildi, ben de onlarla birlikte Kunuri köprüsü istikametinde bir römorkun üzerinde yola çıktım, bir saat kadar yol aldık, köprüyü geçerken uzaktan kolları ay yıldızlı, peçli (kollara dikilmiş sembol) Türk askerlerini gördüm. Römorktan atlayarak onlara doğru koştum. Karşımda beş-on kadar subay ve Tugay Komutanımız Tahsin Yazıcı, Kurmay Yarbay Selahattin Togay, Kurmay Binbaşı Faik Türün ve iki yüz kadar erat. Tugay Komutanımız Tahsin Yazıcı kollarını açmış, "Sen sağ mısın Nurlu?" diye bağıyordu. "Evet komutanım, sağım!" dedim. Durumumu anlattım, mutlu olduğumu görmüştüm. Komutanım, siz buraya nasıl geldiniz diye sordum, Amerikan tank bölüğü gelerek bütün yolu açtı, biz de onları takip ederek oradan çıkabildik, dedi. Ben beklemediğim için altı saat koşmuştum oysa tank bölüğü gelerek araçları sağa sola devirerek yolu açacakmış, bilemezdim.

Açtık, soğuktan üşümüş, pejmürde bir durumda idik. Karargâh çadırı acele kuruldu, içine girdik kimsede uyku yoktu. Korku ve heyecan vardı. Henüz tek bir silahımız dahi mevziye sokulamamıştı, karanlıkta gelmiştik. Her ne kadar bazı açık yerlerde mevzilenen birlik mensupları varsa da yeterli değildi. Etraf zifiri karanlıktı, saati iyi hatırlıyorum, 2-4 arası idi. Büyük bir ateş başladı, bir ara atışın geliş istikameti belli değildi. Tugay Komutanımız Tahsin Yazıcı, hemen yardıma gidelim, dedi, ama karargâhta harekâtın nasıl yapılacağına bir türlü karar verilemedi. Sonuçta yardıma gitmenin imkânsız olduğu anlaşıldığı için yardım gönderilemedi. Çünkü yardımın da hiçbir faydası olmayacaktı.

ALBAY KADİR NURLU

Orada beklemek, zaman harcamak kendimizi zora sokmak demektir. Yeni bir tertiplenme, organizasyon başladı. Birlikler yeniden teşkil edildi, komutanları tayin edildi. Çekiliş güzergâhları belirtildi. Piyongyang ve Seul istikametinde hareket edilecekti. Bu çekilmede iki güzergâh istikameti vardı. Sinanju ve Anju yolu. Sinanju yolunu düşman kesmiş olabilirdi ve hakikaten sonradan öğrendiğimize göre Sinanju istikametini kullanan birliklerimize düşmanın uzaklardan açtığı atışlarıyla zayıf verilmişti. Birliğin çoğu bu güzergâhı kullanıyordu. Anju istikametinde düşman yoktu. Ben de bir cip içinde ordonat binbaşı ve diğer bir subay ile bu yolu takip ettim. Hiçbir güçlükle karşılaşmadık. Muntazam bir çekilme başlamıştı. Yolda İngiliz tugayı mensupları ile de karşılaştık, Piyongyang istikametinde çekilmeye devam ettik. Seul yolu üzerinde olduğumuzu, Piyongyang'ı geçtiğimizi anladık, geri döndük Piyongyang'da tugayı bulduk, onlara katıldık. Tugayda 200 kadar subay ve erat vardı. Birçok subay ve erler diğer dost birliklerle geriye hareket etmiş, henüz toparlanma fırsatı bulamamışlardı. Her şey noksan, araç yok, teçhizat noksan, birliklerin başında subay ve komutanları yoktu. Piyongyang'da da fazla kalmadık. Seul'e doğru yürüyüşe geçtik ve Han nehrini geçerek yeniden tertiplenmek, teçhizat ve araç noksanlarımızı temin ve eğitim noksanlığımızı gidermek için 15 km. kadar güneyde ihtiyata alındık. Daha sonra Kuzeye taarruzumuz yeniden başladı ve Albay Celal Dora***** ile de bire bir çalışma imkanı buldum. Kendisinin bana verdiği görevleri başarıyla yerine getirdim.

Sonuçta askerlerimiz şehit olmuşlar ve esir edilmişlerdi. Hava çok soğuktu, geride kalan birliklerimizden de düşmandan da hiçbir iz yoktu.

Şehit olanlar arasında saygıyla andığım iki onurlu subaydan söz etmek istiyorum. Yüzbaşı Kaya Aldoğan ve Üsteğmen H. Hilmi Akdemir Kunuri Savaşı'nda el bomba sandıklarını yanlarına alarak durmadan bomba fırlatmış ve yaralanmışlardı; yaraları çok ağırdı, kendilerine yardım etmek isteyen erlere bizden umut yok, kendinizi kurtarın diye seslendiklerini biliyorum. Ve sonra onları kaybettiğimizi öğrendim. Şehit olmadan bir gün önce H. Hilmi Akdemir'in bana söylediklerini unutamıyorum: "Nurlu iki silahla dolaşıyorsun, birini bana ver." Demişti ben de Kırıkkale yapımı tabancamı ona vermiştim, diğer silahım ise hala benimdedir.*****

Çekilmede, askerin morali bozuluyor, çünkü en yakın arkadaşınızı, birlik komutanınızı, şehit, yaralı ve esir olarak; birçok sevdiğinizizi geride bırakmış olarak dönüyorsunuz. Yukarıda da belirttiğim gibi, Araç, gereç ve yiyecek stoklarımız erimişti. Düşmanın morali ise yüksekti.

Bu savaşta hiçbir taktik plan uygulanmamış, uygulanamamıştır. Bunda en geçerli nedenin, aldığı göreve göre birliğimizin savaşan gücünün azlığı, tugayımıza kolordu tarafından verilen görevin amacını aşmış olması ve egoistçe hareket edilmiş olmasıdır diye düşünüyorum.

Kunuri Savaşı'nda tüm olumsuz şartlara rağmen, Türk tugayı büyük bir cesaret örneği sergilemiş ve müttefikler ve Güney Koreliler arasında "number one soldier" diye isim yapmıştı.

Kunuri'den çekildikten sonra da savaş süresince birçok müşterek görev yapıldı. 436 rakımlı tepeye yapılan müşterek taarruz ve Kumyonjangnl muharebeleri bunlara güzel örneklerdir.

Kore Savaşı'nda unutamadığınız en özel anınızı bizimle paylaşır mısınız?

Ben kendi açımdan benim için unutulmaz olan bir anımı anlatarak Kore Savaşı'nı burada noktalamak istiyorum. Amerikalılarla müşterek yapılan bir taarruz sırasında tankın içinde yaralanmışım. Kendimi Tugay Karargâhı civarında bulunan Sıhhiye Bölüğündeki ambulansın içinde buldum. Şöyle bir kendimi yokladım, üzerimde akan kan, açılan bir yara göremedim. Karın bölgede mintanım açıldı. Karın kısmımın simsiyah olduğunu, kan oturması bulunduğunu görünce bayılmışım, ayıldığımda kendimi Swan bölgesindeki askeri hastaneye nakledilmiş gördüm. Büyük çapta bir acım yoktu. Tanktan çıkarken dışarıda veya içeride sert katı bir demir parçasının çarpmasıdır diye düşündüm. Bir iki gün yatakta kaldım. Bir iç kanamasından korkuyorlardı, müşahede altında tutuluyordum. Hiç vakit kaybetmeyen Operatör Dr. Mehmet Bey raporunda "tankta ezilmiş, komada" şeklinde raporunu tugaya ve oradan da Milli Savunma Bakanlığı Kore İrtibat Bürosuna ulaştırıyor. İşte asıl hikaye bundan sonra başlıyor.

Sakin bir gündü. Türk radyo yayınlarını en net olarak sabahın erken saatlerinde dinleyebiliyorduk, uyanmıştım, kahvaltı ediyordum. Yanımda diğer yaralı, hasta subay ve erat arkadaşlarım da vardı. Tam kahvaltı ortasında Hava Bölük Komutan Vekili, Harbiye'den sınıf arkadaşım, Üsteğmen İzzet (Kendisine Karga İzzet lakabı ile hitap ederdik) yanımıza geldi, sana kötü haberlerim var, dedi, durakladım, ağzından baklayı çıkar, dedim. Bana döndü: "Bugünkü sabah radyosunda senin adını ve iki eri şehit olarak anons ettiler, yani sen şehitsin!" dedi. Bunun kötü bir şaka olduğunu söyledim, yalan değil, şaka da değil, dedi. Çok doğru duydum, her şey dediğim gibi, dedi.

Karga İzzet şaka yapmıyordu. İnanmıştım, hemen şöyle dedim: İzzet, görüyorsun, yiyor, içiyor, istirahat ediyorum, hayattayım, bir de Türkiye'dekileri düşün, onlar çökmüşlerdir.

Zaman kaybetmedim, Albay Celal Dora'ya telefon ettim, durumu anlattım, yanlışlığın hemen düzeltileceğini söyledi. Bununla da yetinmedim Tugay Komutanımız Tahsin Yazıcı'yı aradım, aynı şeyleri tekrar edip durumumu anlattım, aynı düzeltmenin hemen yapılması için ilgileneceği vaadini aldım. Aradan üç gün geçmişti. Denizli'de bulunan anne, baba ve kardeşlerim, hemşerilerimin üzüntülerini hissedebiliyordum. Sonradan, şehit haberinin verildiği gün, vali, jandarma komutanı ve diğer saygıdeğer büyüklerin taziye için evimizi ziyaret ettiklerini öğrendim. Çok ilginçtir ki, aynı gün Milli Savunma Bakanlığı Kore İrtibat Bürosunda resmi işlemler bitmiş ve aileme şehit maaşı bağlanmıştı. Öyle zannediyorum ki Demokrat Parti Milletvekili olan eşimin amcası, yakinen bu işle ilgilenmişti. Üç günün sonunda yaşamakta olduğum aileme, Milletvekili amcamız rahmetli Fikret Başaran tarafından bildirilmişti. Tabi ailem inandırıcı bulmamış olacaktı, teyidi için vali ve jandarma komutanlığına müracaatta bulunmuşlar ve onlardan edindikleri resmi bilgiler muvacehesinde inanmak zorunda kalmışlardı.

Bu sırada ben de yazdığım mektup ve yeni çekilen fotoğrafımı aileme göndererek onları sağ olduğumu inandırmaya çalışıyordum. Moral için beni ve Celal Dora komutanımı bir haftalığına Japonya'ya gönderdiler. Kore'ye döndükten sonra artık yurda dönmek arzusunda idim fakat komutanım yerime biri gelene kadar beni bırakmayacağını söyledi. Artık yeni değiştime kafilesini beklemekten başka yapılacak bir şey yoktu..

İkinci değiştime kafilesi geldi. Benim yerime kimin görev aldığını öğrenmek üzere koşa koşa kafileyi karşılamaya gittim. Arkadaşım Vahit Şenuyar'ı gördüm, benim yerime gelen subay oymuş.

ALBAY KADİR NURLU

Orada beklemek, zaman harcamak kendimizi zora sokmak demektir. Yeni bir tertiplenme, organizasyon başladı. Birlikler yeniden teşkil edildi, komutanları tayin edildi. Çekiliş güzergâhları belirtildi. Piyongyang ve Seul istikametinde hareket edilecekti. Bu çekilmede iki güzergâh istikameti vardı. Sinanju ve Anju yolu. Sinanju yolunu düşman kesmiş olabilirdi ve hakikaten sonradan öğrendiğimize göre Sinanju istikametini kullanan birliklerimize düşmanın uzaklardan açtığı atışlarıyla zayıf verilmişti. Birliğin çoğu bu güzergâhı kullanıyordu. Anju istikametinde düşman yoktu. Ben de bir cip içinde ordonat binbaşı ve diğer bir subay ile bu yolu takip ettim. Hiçbir güçlükle karşılaşmadık. Muntazam bir çekilme başlamıştı. Yolda İngiliz tugayı mensupları ile de karşılaştık, Piyongyang istikametinde çekilmeye devam ettik. Seul yolu üzerinde olduğumuzu, Piyongyang'ı geçtiğimizi anladık, geri döndük Piyongyang'da tugayı bulduk, onlara katıldık. Tugayda 200 kadar subay ve erat vardı. Birçok subay ve erler diğer dost birliklerle geriye hareket etmiş, henüz toparlanma fırsatı bulamamışlardı. Her şey noksan, araç yok, teçhizat noksan, birliklerin başında subay ve komutanları yoktu. Piyongyang'da da fazla kalmadık. Seul'e doğru yürüyüşe geçtik ve Han nehrini geçerek yeniden tertiplenmek, teçhizat ve araç noksanlarımızı temin ve eğitim noksanlığımızı gidermek için 15 km. kadar güneyde ihtiyata alındık. Daha sonra Kuzeye taarruzumuz yeniden başladı ve Albay Celal Dora***** ile de bire bir çalışma imkanı buldum. Kendisinin bana verdiği görevleri başarıyla yerine getirdim.

Sonuçta askerlerimiz şehit olmuşlar ve esir edilmişlerdi. Hava çok soğuktu, geride kalan birliklerimizden de düşmandan da hiçbir iz yoktu.

Şehit olanlar arasında saygıyla andığım iki onurlu subaydan söz etmek istiyorum. Yüzbaşı Kaya Aldoğan ve Üsteğmen H. Hilmi Akdemir Kunuri Savaşı'nda el bomba sandıklarını yanlarına alarak durmadan bomba fırlatmış ve yaralanmışlardı; yaraları çok ağırdı, kendilerine yardım etmek isteyen erlere bizden umut yok, kendinizi kurtarın diye seslendiklerini biliyorum. Ve sonra onları kaybettiğimizi öğrendim. Şehit olmadan bir gün önce H. Hilmi Akdemir'in bana söylediklerini unutamıyorum: "Nurlu iki silahla dolaşıyorsun, birini bana ver." Demişti ben de Kırıkkale yapımı tabancamı ona vermiştim, diğer silahım ise hala benimdedir.*****

Çekilmede, askerlerin morali bozuluyor, çünkü en yakın arkadaşınızı, birlik komutanınızı, şehit, yaralı ve esir olarak; birçok sevdiğinizizi geride bırakmış olarak dönüyorsunuz. Yukarıda da belirttiğim gibi, Araç, gereç ve yiyecek stoklarımız erimişti. Düşmanın morali ise yüksekti.

Bu savaşta hiçbir taktik plan uygulanmamış, uygulanamamıştır. Bunda en geçerli nedenin, aldığı göreve göre birliğimizin savaşan gücünün azlığı, tugayımıza kolordu tarafından verilen görevin amacını aşmış olması ve egoistçe hareket edilmiş olmasıdır diye düşünüyorum.

Kunuri Savaşı'nda tüm olumsuz şartlara rağmen, Türk tugayı büyük bir cesaret örneği sergilemiş ve müttefikler ve Güney Koreliler arasında "number one soldier" diye isim yapmıştı.

Kunuri'den çekildikten sonra da savaş süresince birçok müşterek görev yapıldı. 436 rakımlı tepeye yapılan müşterek taarruz ve Kumyongjanglı muharebeleri bunlara güzel örneklerdir.

Kore Savaşı'nda unutamadığınız en özel anınızı bizimle paylaşır mısınız?

Ben kendi açımdan benim için unutulmaz olan bir anımı anlatarak Kore Savaşı'nı burada noktalamak istiyorum. Amerikalılarla müşterek yapılan bir taarruz sırasında tankın içinde yaralanmışım. Kendimi Tugay Karargâhı civarında bulunan Sıhhiye Bölüğündeki ambulansın içinde buldum. Şöyle bir kendimi yokladım, üzerimde akan kan, açılan bir yara göremedim. Karın bölgesinde mintanım açıldı. Karın kısmımın simsiyah olduğunu, kan oturması bulunduğunu görünce bayılmışım, ayıldığımda kendimi Swan bölgesindeki askeri hastaneye nakledilmiş gördüm. Büyük çapta bir acım yoktu. Tanktan çıkarken dışarıda veya içeride sert katı bir demir parçasının çarpmasıdır diye düşündüm. Bir iki gün yatakta kaldım. Bir iç kanamasından korkuyorlardı, müşahede altında tutuluyordum. Hiç vakit kaybetmeyen Operatör Dr. Mehmet Bey raporunda "tankta ezilmiş, komada" şeklinde raporunu tugaya ve oradan da Milli Savunma Bakanlığı Kore İrtibat Bürosuna ulaştırıyor. İşte asıl hikaye bundan sonra başlıyor.

Sakin bir gündü. Türk radyo yayınlarını en net olarak sabahın erken saatlerinde dinleyebiliyorduk, uyanmıştım, kahvaltı ediyordum. Yanımda diğer yaralı, hasta subay ve erat arkadaşlarım da vardı. Tam kahvaltı ortasında Hava Bölük Komutan Vekili, Harbiye'den sınıf arkadaşım, Üsteğmen İzzet (Kendisine Karga İzzet lakabı ile hitap ederdik) yanımıza geldi, sana kötü haberlerim var, dedi, durakladım, ağzından baklayı çıkar, dedim. Bana döndü: "Bugünkü sabah radyosunda senin adını ve iki eri şehit olarak anons ettiler, yani sen şehitsin!" dedi. Bunun kötü bir şaka olduğunu söyledim, yalan değil, şaka da değil, dedi. Çok doğru duydum, her şey dediğim gibi, dedi.

Karga İzzet şaka yapmıyordu. İnanmıştım, hemen şöyle dedim: İzzet, görüyorsun, yiyor, içiyor, istirahat ediyorum, hayattayım, bir de Türkiye'dekileri düşün, onlar çökmüşlerdir.

Zaman kaybetmedim, Albay Celal Dora'ya telefon ettim, durumu anlattım, yanlışlığın hemen düzeltileceğini söyledi. Bununla da yetinmedim Tugay Komutanımız Tahsin Yazıcı'yı aradım, aynı şeyleri tekrar edip durumumu anlattım, aynı düzeltmenin hemen yapılması için ilgileneceği vaadini aldım. Aradan üç gün geçmişti. Denizli'de bulunan anne, baba ve kardeşlerim, hemşerilerimin üzüntülerini hissedebiliyordum. Sonradan, şehit haberinin verildiği gün, vali, jandarma komutanı ve diğer saygıdeğer büyüklerin taziye için evimizi ziyaret ettiklerini öğrendim. Çok ilginçtir ki, aynı gün Milli Savunma Bakanlığı Kore İrtibat Bürosunda resmi işlemler bitmiş ve aileme şehit maaşı bağlanmıştı. Öyle zannediyorum ki Demokrat Parti Milletvekili olan eşimin amcası, yakinen bu işle ilgilenmişti. Üç günün sonunda yaşamakta olduğum aileme, Milletvekili amcamız rahmetli Fikret Başaran tarafından bildirilmişti. Tabii ailem inandırıcı bulmamış olacaktı, teyidi için vali ve jandarma komutanlığına müracaatta bulunmuşlar ve onlardan edindikleri resmi bilgiler muvacehesinde inanmak zorunda kalmışlardı.

Bu sırada ben de yazdığım mektup ve yeni çekilen fotoğrafımı aileme göndererek onları sağ olduğumu inandırmaya çalışıyordum. Moral için beni ve Celal Dora komutanımı bir haftalığına Japonya'ya gönderdiler. Kore'ye döndükten sonra artık yurda dönmek arzusunda idim fakat komutanım yerime biri gelene kadar beni bırakmayacağını söyledi. Artık yeni değiştime kafilesini beklemekten başka yapılacak bir şey yoktu..

İkinci değiştime kafilesi geldi. Benim yerime kimin görev aldığını öğrenmek üzere koşa koşa kafileyi karşılamaya gittim. Arkadaşım Vahit Şenuyar'ı gördüm, benim yerime gelen subay oymuş.

ALBAY KADİR NURLU

Onlar gelip yerleştikten sonra Tugay Komutanımız Tahsin Yazıcı'ya "Yerime Vahit Şenuyar geldi." dedim o da bana: "Kadir seni ikinci kafile ile gönderiyorum." dedi.

Türkiye dönüşünüz nasıl oldu?

Gemiye Inchon'dan binildi, bir ay kadar bir deniz yolculuğundan sonra Ekim 1951'de İzmir Güzelyalı İskelesine yanaştık. İnenler, Güzelyalı Poligon Alayına taşındı. İskelede, Anne, Babalar akrabalar, sevgili İzmirliilerin teşkil ettiği karşılıklı iki sıra arasından geçtik. Tüm halk büyük bir coşkuyla bizi alkışlıyordu. Poligon Alayının geniş bir alanı vardı. Kamyonlar gemiden aldıkları torba ve bavulları getiriyorlardı ve bir taraftan da boşaltılıyordu. Gaziler evlerine, çocuklarına, anne, babalarına akrabalarına ulaşma çabası içinde idiler.

O günkü ruh durumunu, merakın giderilmesini belirtmek için ifade ediyorum. İzmir Güzelyalı İskelesinde gemiden inip halkın içinden geçerken, bizleri dikkatle inceleyen eşimin akrabalarını gördüm, önlerinde durmuş yüzlerinin ifadelerini incelerken, onlar da beni, ayaklarımdan itibaren yukarıya doğru süzüyorlardı. Eminim yaramın, sakat tarafımın nerede olduğunu araştırıyorlardı. Hiçbir sakatlığımın olmadığını söyledim, sarıldık, sevinçten ağladık.

O akşam yemeğini birlikte yedik. Poligona döndüğümde, eşyaların hala indirilmekte olduğunu gördüm. Trenle Denizli'ye evime gidecektim. Hemen her gaziye memleketine geldiğinde de davullar, zurnalar oranın büyükleri, küçükleri ellerine bayraklar ile büyük bir sevgi ile karşılıyorlardı. Ben ise hiç kimseye, aileme dahi gelişimi bildirmemiştım. Gecenin geç vakitlerinde saat 22.00 veya daha sonrasında Denizli istasyonuna indim, elimdeki valizimle bir faytona atladım, kayınvalidemin evinde barınan karım ve henüz 7-8 günlük iken kundağında bıraktığım çocuğuma kavuşmak için can atıyor ve heyecan duyuyordum. Kapıyı çaldım, açıldı, herkes, hanımım, kayınvalidem, kayınpederim, beni karşılarında görünce dona kaldılar. Beni karşısında bir anda gören eşimin heyecandan dili tutuldu ve bu durumun izleri yaşamı süresince kendisinde kaldı maalesef.

Sarılıp, sarmaştık, gözyaşları da döküldü sevinçten. Çocuğumu çok özlemiştim, bir buçuk yaşına gelmişti, yürüyebiliyordu. Beni görünce koşup gelmesini beklerken ağlamaya başladı ve annesine sarıldı. İşte o anda gözlerimden akan yaşlar yanaklarımı ıslatmıştı. Her şeyime kavuşmuş, büyük bir sevinç içinde idim. Ertesi günü ailemin diğer fertleri ile buluştuk, ağlaştık ve Kore'de görevini yapmış alınının akı ile dönen, vicdanı rahat Türk ordusunun bir mensubu olarak gurur duyan biriydim artık.

Türkiye'ye döndükten sonra hangi görevlerde bulundunuz?

Denizli'de Gürcan Sokağı'nda bir ev tuttum, tam hatırlayamıyorum 15 gün veya üç ay Denizli'de kaldım. Sonra tayinimin İzmir Poligon 3. Bölgeye çıktığını öğrendim. İzmir'e gittik ve eşyalarımızla birlikte hanımın teyzesinin evine yerleştik. Seferihisar'da, Kore'ye göreve gidecek askerler için bize gemide verilen eğitimi bu defa biz Amerikan Binbaşı Ox ile birlikte verdik.

Buradaki görevimin ardından tekrar Damal'a gittim. Damal'dan sonra binbaşı olarak Genelkurmay İstihbarat Şubesi Kozmik Müdürlüğü'ne tayin edildim. 1960-1967 yılları arasında burada çalıştım. Bu görevim sırasında genelkurmayda kurye olarak yedi defa Almanya'ya, iki defa Amerika Birleşik Devletleri'ne, Kıbrıs, Ürdün, İsrail, Irak, İran gibi ülkelere gittim.

1967 yılında Yarıbay rütbesi ile Kütahya Hava Tümenine tayin edildim. Tümende bir sene tabur kumandanlığı yaptım. Orada albaylığa yükseldikten sonra iki sene daha kaldım. 1969'da hava tümenimdeki görevimden ayrılarak 3 yıl Kütahya-Gediz askerlik şube başkanlığı görevinde bulundum. Burada 1970 Gediz depremine tanık oldum.

1971'de Ardahan'da bulunan 25. Piyade Alayına tayin edildim. 1973'te Ardahan'dan ayrılarak Ankara'da Genelkurmay Başkanlığı Psikolojik Harp Dairesi Şube Müdürlüğü'ne atandım. 1974 Kıbrıs Savaşı sırasında Kıbrıs'ta uçaklarla Rum köyleri üzerine leaflet (broşürleri)* bir asteğmenimiz ile birlikte hazırlayarak uçaklarımızla Kıbrıs semalarından attırdık. İki yıl bu görevde kaldıktan sonra emekli oldum. Emekli olduktan sonra Kuşadası'na yerleştim, o gün bugündür burada yaşıyorum.